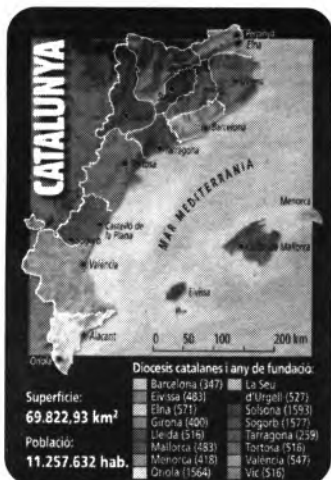

Dintre la història dels pobles i en la lluita per la seva existència, només sucumbeixen els que, per por al sacrifici o per ambició d'altres granses, perden la fidelitat a si mateixos. Que els que, com Catalunya, creuen que per cada poble no hi ha millor grandesa que la pròpia, ni temen la mateixa mort quan es tracta de servir-se fidels a la seva ànima, com aquesta ànima, també són immortals.

(Francesc Macià)

L'ESTEL

PRENSA
CORTINA

<http://teleline.terra.es/personal/focifum>
 E MAIL focifum@teleline.es

A.P.P.E.C
 ASSOCIACIÓ
 DE PUBLICACIONS
 PERIÒDIQUES
 EN CATALÀ

ANY XIX. NÚMERO 438

1° DE JULIOL DEL 2000

PREU: 250 PTS - 1,50 euros

FIRES DE SANT JOAN A SON CERVERA

CIUTAT

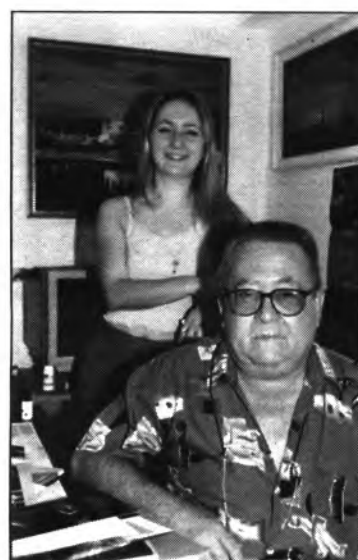
Fa 10 anys que en Salvador Servera va obrir l'Elèctrica son Cervera al carrer de sant Antoni 12. Instal·lacions elèctriques, telefonia i antenes TV. A la foto amb sa filla Sofia. Tel. 971 817 046

Na Francisca Mas és la directora de la Coral son Cervera. Són 45 cantaires que interpreten música catalana i d'arreu Europa. Posaren la seva paredeta a la fira per donar-se a conèixer i per recaptar calerons que sempre són bons i necessaris. 971 271 995

Fa 33 anys que la Família Blanquer-Servera regenta l'Assessoria Blanquer-Servera a Cala Millor. Tel. 971 585880

Fa 20 anys que en Quim Marès de Girona regenta la Marès Fàbrica Tèxtil al Rafal de Ciutat. A la foto amb sa filla Helga. Tel. 971 472 177

Fa 1 any que na Margalida Ballester ha obert la Bugaderia Majoral a son Cervera. La central és a sa Pobla on la va obrir fa 5 anys. Tel. 971 567 494

Fa 50 anys que en Nofre Prohens va obrir la companyia d'assegurances Finisterre a la Plaça des Convent de Manacor. Avui, el seu net, Nofre Garcia Prohens i les seves germanes regenten la correduria d'assegurances Garcia-Prohens amb seu al Passeig Ferrocarril de Manacor i amb sucursals a Felanitx, Ciutat de Mallorca, Colònia de sant Jordi, una altra oficina a la Plaça Ramon Llull de Manacor, a Montuiri i al Port d'Andratx. Tel. 971 551 356 Fa 33 anys que la Família Blanquer-Servera regenta l'Assessoria Blanquer-Servera a Cala Millor. Tel. 971 585880

Fa 5 anys que n'Alexandra Flores d'Argentina, viu a Mallorca. Ara en fa un que va obrir la botiga-galeria d'art Bon Ull a Cala Millor on ven pintures, escultures i objectes exòtics. Tel. 616 496 074

Fa 3 anys que na Francesca Garcias va obrir la Ferrreteria Gelabert al Viver de Ciutat. A la foto amb el seu sogre Jaume Gelabert qui quan estava en actiu feia de ferrer a la mateixa barriada.

Fa mig any que en Bruno Stanjek amb la seva esposa Helga i el seu ajudant Dirk obren el Taller Mecànic Stanjek Motor a son Cervera. Tel. 971 568 570

Des dels 14 anys, en Norbert Vinyes de son Cervera, fa de ferrer i de mecànic. També ha estat promotor de les urbanitzacions es Verger d'Esporles, son Bauló de can Picafort i de la Costa de Canyamel. Ara, als 75 anys ajuda als seus fills a la Ferrreteria Vinyes i col·lecciona eines i objectes antics a on abans tenia la ferreria. Tel. 971 567 029

Fa quasi dos anys que en Joan Servera i na Margalida Maiol regenten la Fonda Granja Servera a son Cervera: restaurant amb menú a 900 ptes., fonda amb 20 llits a 1700 ptes habitació i desdijuni... També regenten un magatzem de productes alimentaris que reparteixen a hotels i bars. Son servidors de travesses de futbol, primitiva, bonolo... Tel. 971 567 071

**Especial dedicat a
 FIRA DE SANT JOAN A
 SON CERVERA,
 PONT DE FELANITX
 I CIUTAT**
 Si vos ha agradat,
 telefonau al
971 26 50 05
 i el vos enviarem cada
 quinze dies

C I U T A T

Fa 16 anys que en Francesc Garcia de Marratxí regenta el Taller Garcia a la Barriada des Viver de Ciutat. Tel. 971 472 717

Fa un any que na Francesca Mas de Bunyola regenta la botiga Mas i Mar Moda i Complements a la barriada des Rafal de Ciutat. Tel. 971 479 451

Fa 9 anys que en Vicenç Garí regenta El Desguàs al Rafal. Tenen tota classe de motors i peces d'automòbil usat. Tel. 971 474 852

Fa mig any que en Jaume Alorda regenta el Bar El Cuerno al carrer de sant Joan de Ciutat. Tapa i beguda, 800 ptes. Tel. 971 713 194

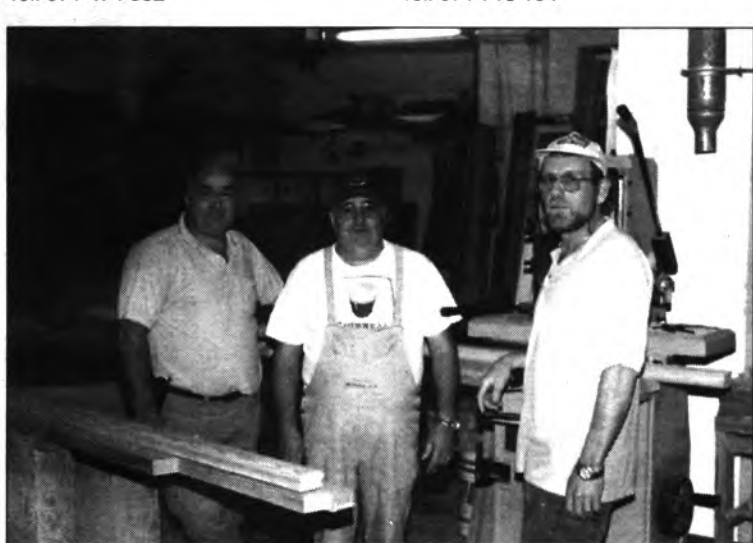
Na Francesca Porcel és actriu, pallas-sa, show girl, cantant, pintora, cuinera i dependent a un forn des Rafal. Tel. 626 377 573

Fa 55 anys que na Catalina Sanç de Censelles va obrir la Botiga de comestibles Sanç al Viver. Ara fa 40 anys que el seu fill Miquel Coll i la seva nora Catalina Lladó regenten la botiga. Tel. 971 474 192

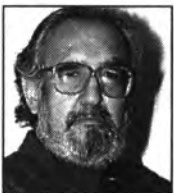
Fa 15 anys que en Lluc Consuegra regenta l'Hamburgueseria Way davant la seu de la CAEB al Rafal de Ciutat. Són del Barça. A la foto amb sa filla Escarlata. Tel. 971 474 242

Fa 28 anys que en'Antoni Pisà, en Jon Gordiola i n'Antoni Pozuelo s'associaren per obrir la Fusteria Jarni al Rafal Vell de Ciutat. Tel. 971 476 754

Fa mig any que en Casto Miquel i Bautista regenta el Taller Llabrés al Viver de Ciutat. Tel. 971 471 164

Foc i Fum

MATEU MARIÓ DE SANT JOAN

* La Associació Cultural Artà convoca el Tercer Concurs de Glosat "Joan Sansó de can Geneca". El termini d'admissió dels escrits acabarà el dia primer d'agost del 2000. Han d'enviar els escrits a l'Associació Cultural que està al carrer Ciutat, 69-07570 d'Artà. Per a més informació: 971 836 752 ò 971 836 234.

* S'ha posat en marxa el centre comercial del nou poble Maioris Dècima que se troba al costat de la carretera entre Les Palmeres i Badia. Farmàcia, papeteria, perruqueria, botiga de moda infantil, restaurant... I lo que obriran aquest estiu, perquè aquest és un poble de pas i a gent s'hi atura. Una passada de poble, vaja. Un poble de luxe on trobau més alemanys que mallorquins.

Al mig del centre comercial hi ha una torreta amb un rellotge i tot. Com si fos el de l'Ajuntament.

* La darrera rabascada del batle de s'Arenal -i alguns diuen que també de Lluçmajor- Joaquin Rabasco, fent aprovar al PP de Lluçmajor una moció de censura contra l'Obra Cultural Balear, està dividint el PP.

A Pollença el PP, amb Unió Pollencina i Unió Moller Pollencina votà contra una moció que tirà endavant amb els vots del PSM, UM i PSOE en la que es rebutjaren les declaracions d'en Rabasco i l'acord del plenari de Lluçmajor, "pel que suposen d'atac a la nostra cultura".

El PP de Felanitx s'abstingué en una moció de condemna a l'acord de

Lluçmajor per l'actitut del seu equip de govern "envers la llengua del país i el to insultant utilitzat pel regidor Rabasco per referir-se a la tasca encomiable duta a terme per l'OCB". La regidora felanitxera del PP Catalina Soler expressà el seu astorament pel fet que la declaració aprovada pel PP de Lluçmajor "no va ser contra la llengua del país sinó contra una associació".

Però la gran divisió en el si del PP es produí a Inca, on la majoria absoluta popular que lidera Pere Rotger donà suport a la moció del PSM en que insta "el govern municipal de Lluçmajor perquè retifiqui l'acord en el qual s'insulta l'OCB", a més d'expressar-se el

"suport institucional a la tasca de l'OCB i fer-li arribar el reconeixement a la seva tasca de difusió i sensibilització cultural i lingüística". En la moció aprovada per tots els grups polítics de l'Ajuntament d'Inca es qualifica de "grollera" la declaració del consistori llucmajorer. El portaveu del PSM a l'Ajuntament d'Inca, Antoni Alorda, creu que fou el "nas polític" de Pere Rotger el que feu que el PP inquer optàs per desmarcar-se dels seus companys de Lluçmajor. En el plenari, l'alcalde Rotger lloà l'OCB i celebrà la seva suposada pèrdua de radicalitat.

Per s'Arenal i per Lluçmajor, els regidors del PP que governen el terme amb els dos regidors d'ASI, estan mig empegueïts d'haver donat suport a la moció d'en Rabasco i s'estimen més no parlar-ne. Però si continua l'allau de mocions dels ajuntaments, dels claustres de professors i d'altres entitats balears, sens dubte n'hauran de parlar i molt. Ω

Els Plens de l'Ajuntament de Ciutat, una xarlotada

PERE FELIP I BUADES

De cada dia més, els plens de l'Ajuntament de Ciutat de Mallorca, s'estan convertint en una espècie de circ. Un lloc en el qual, salvat d'honroses excepcions, la majoria dels 29 regidors acudeixen el seu escó en pla de passotisme total i absolut... Se'n Riuen del sant i de la festa... prova evident d'això que dic és que durant quasi totes les sessions se dediquen a xiuxiuejar, a llegir el periòdic, a badallar, a estar als llimbs, a aixecar-se del seu seient cada dos per tres... i el que és més gros, ni escolten les intervencions dels seus propis companys... I no en parlem de la quasi nul·la atenció que posen quan intervé alguna entitat ciutadana. Aquí la seva cara dura bat tots els rècords... Està clar que a aquesta aprenents a polítics de l'Ajuntament Ciutadà no els va que el Moviment Ciutadà intervingui, que aporti les seves idees als plens. I si poguessin, fins i tot ho impedirien. Però com que hi ha un reglament de Participació Ciu-

tadana que bastants anys enrera costà sang suor i llàgrimes aconseguir, no els queda altra remei que aguantar-se i menjar calàpots.

Des de les planes de l'ESTEL, (en la meva condició de president d'honor i portaveu de la Associació de Veïns de Santa Catalina), els diré a aquests regidors de pacotilla de quarta regional (em refereix, únicament, als qui fan de grosserots als plens, que la nostra entitat, a l'igual que ve fent des de fa una vintena d'anys, seguirà intervenint al Plens.

Si els ciutadans estam en mans dels actuals polítics de Cort, em refereix únicament als qui converteixen els Plens en Can Bum, anam ben servits. Segurament són molt bons per beure "finitos" a la Feria de Abril, ballar sevillanes, assistir a misses rocieras i fardar de la seva posició política, però no per a ser coherents, seriosos i responsables al servei d'aquest poble.

Senyores i senyors de l'equip de Govern i de la oposició, -em refe-

resc, únicament als incapaços que fan de pallassos als Plens. On està

la vostra ètica, la vostra dignitat, el vostre deure? Si us plau, siau seriosos, comportau-vos com autèntics polítics al servei d'aquest poble, amb dedicació, amb bona disponibilitat, respectant les entitats ciutadanes.

Abans de posar punt i final, he de dir que hi ha un grupet de regidors que donen la talla i se com-

porten de manera exemplar en tots els Plens. No donarè noms, ni dels regidors responsables, ni dels grollers. I qui tenguí la cua de palla, que l'encengui... de pas, convido als ciutadans a acudir als plens a fi que puguin veure en directe el deplorable xou que fan una gran majoria dels estufats que ocupen les poltronas de Cort. Ω

P O R T O C O L O M

Fa tres anys que na Caterina Wendlandt de Munic regenta el Restaurant Florian a Porto Colom. Se menja a la carta per una mitjana de 2500 ptes. Tel. 971 824 171

Fa mig any que en Brian Reid i en John Douglas de les muntanyes del nord est d'Escòcia amb vistes a la multitud d'illes i illots que d'allà es veuen, regenten el Bar 600 al carrer Assumpció de Porto Colom. És un lloc de música suau i de tertúlia, lloc de pau. En Brian i en John són dos patriotes escocesos.

En Jaume Veny és l'amo jove d'Autos Veny amb central a Cales de Mallorca. Tenen sucursals a Porto Colom, Cala d'Or i Ciutat. A la foto amb els empleats de Porto Colom Raquel Nicolau i Biel Soler. Tel. 971 581 577

Fa 4 anys que en Francesc Manresa és informador turístic a l'Oficina Municipal de Porto Colom. Fa torns amb na Caterina Bestard. Informen principalment de les excursions a peu per la contrada, de les excursions en autobús, en cotxe de lloguer, dels ports esportius, informen dels mercats dels pobles, etc. Tel. 971 826 084

Fa 5 anys que en Sebastià Ferragut de santa Catalina i la seva esposa Wendy de Gales regenten el Restaurant can Tià a Porto Colom: Recomanen el pollastre amb gambes, la amanida de diferents enciams amb formatge de cabra, la costella de vedella amb pebres torrats... Els dies feiners el menú val 1495 ptes. Els festius se menja a la carta per una mitjana de 3000 ptes. Tel. 971 825 596

Fa 18 anys que n'Antoni Puig de Felanitx regenta el Restaurant Olé a Porto Colom. Recomanen els caragols amb fonoll i all i oli, els carabacins i les alberginies farcides, l'arròs brut... Se menja a la carta per unes dues mil ptes. A la foto, la cuinera Mònica Barceló. Tel. 971 825 117

Fa mig any que en Ronald i na Dee, d'Anglaterra regenten el Bar Bob's a Porto Colom. Despatxen el menjar anglès a una mitjana de 1000 ptes. Tel. 971 825 890

Fa tres anys que en Damià Gari de Porreres regenta la Cafeteria Marivent al carrer de la Assumpció de Portocolom. Un lloc on se menja a la carta per un milenar de pessetes. Tel. 971 825 042

Són els clients i l'amo del Bar sa Sala de Porto Colom. És el lloc de trobada de la joveña local. Tel. 971 828 359

"La Razón", la premsa franquista adepta al "movimiento" o com usar un diari per agitar el ressentiment i la demagògia

Dilluns 12 de juny. La Razón titula "Los Guardias Civiles vetados en el desfile mueren para salvar a dos jóvenes en Cataluña". A la pàgina dos, titula "La Guardia Civil da su vida en Cataluña", i tot això ho acompanya amb una impressionant mostra de demagògia, de neo-populisme anti-català, amb paràgrafs plens de ressentiment per la "ofensa" de no haver pogut desfilar per Barcelona, malgrat la "voluntat popular" (deu ser pel PP, això de popular), i amb desmesurats elogis a la Guardia Civil que "como siempre" ha donat la seva vida per Catalunya i pels catalans, que no ho mereixeriem, però són així de generosos. Es veu que si els dos guàrdies civils es van ofegar ... és culpa dels perversos nacionalistes catalans! Mola. Podeu comprovar vosaltres mateixos, de primera mà, el periodisme impresentable que publica La Razón, el dilluns dia 12 de juny: "Los Guardias Civiles vetados en el desfile mueren para salvar a dos jóvenes en Cataluña" (Portada). P 2: "La Guardia Civil da su vida en Cataluña" "Otra lección de la Guardia Civil" (Editorial) "Los que no pudieron desfilar" (Article especial de Luis Maria Ansón) (Nota: Aquests textos són © La Razón) No us perdeu l'article del senyor Ansón, reflex exacte del que no ha de ser el periodisme: tendenciós, subjectiu, manipulador i demagògic. Hi trobareu perles com: "Como siempre, en las tareas de salvamento destacó la Guardia Civil. Como siempre, los agentes arriesgaron sus vidas en beneficio de la ciudadanía. Como en tantas ocasiones, la muerte visitó a los servidores de la paz pública. Dos guardias civiles perecieron cuando se esforzaban por paliar la tragedia del pueblo catalán."

Com sempre, ajudant a Catalunya i als catalans. [Es prega no descollonar-se de riure]. I continua: "Sobre la medalla de oro concedida por el ministerio caerán hoy las lágrimas de los familiares, la pena de los compañeros, la vergüenza del ciudadano medio catalán que jamás hubiera vetado en el desfile a la Guardia Civil. ¡Qué ofensa al Ejército, institución de la democracia y al servicio de la democracia en la Monarquía de todos, hace unos días en Barcelona! Titulé entonces esta canela fina con más asco que pena: «Se me cae la cara de vergüenza». Pues eso, pues eso."

Si, aquí té raó. Fa temps que els hauria d'haver caigut la cara de vergonya a tots, per dir, per exemple, que la Guardia Civil sempre ens ha defensat, i

que ens els estimem molt. Els catalans ? als civils ? als grisos ? Si, molt !!

Aznar ataca duríssimament el nacionalisme democràtic basc; allau de crítiques de tots els àmbits contra el president espanyol

Aznar va fer una compareixença oficial uns dies després de l'atemptat per, bàsicament, atacar durament al PNB. El president espanyol va usar un to i uns arguments que han estat qualificats de "declaració de Guerra" per part de Xavier Arzálluz, president del PNB. Cal destacar que, malgrat que Aznar compareixia com a cap del govern i no com a cap del PP, va demanar eleccions anticipades (amb quin dret?) a Euskadi, va atacar al PNB (el president del govern ha de fer això ?), va titllar d'anti-demòcrates als peneubistes (des de quant?), i, en definitiva, va culpar de tots els mals d'Euskadi al PNB. També va afirmar que els termes "construcció nacional" i "pau" són incompatibles. Uau.

D'altra banda, tots els partits polítics han criticat Aznar pel to i per la forma del seu discurs. Des de crítiques directes, com les de CiU, PNB, EA, ERC, IU o IC, fins a la crítica matisada del PSOE. Aznar segurament oblida que qualsevol procés de pau a EuskalHerria passa, necessàriament, pel PNB.

Per la seva part, el govern d'Euskadi pot donar un tomb als propers mesos. El Lehendakari Ibarretxe va fer unes declaracions molt més pausades i obertes que les de nacionalista exclouent que va fer Aznar (i diferenciant els termes Partit i Govern), i també va obrir la porta al PSE-EE i va insinuar un trencament amb EH. El PP tem doncs quedar aïllat en el linxament del PNB, i si s'aconsegueix reeditar el pacte tripartit PSE(EE)-PNB-EA, probablement quedarien com als "radicals", juntament amb EH. Per això, ja s'ha iniciat una pressió mediàtica i institucional contra el PSE perquè recolzi al PP basc.

ETA mata un regidor del PP i accentua la divisió d'Euskalherria

La mort de Jesús Maria Pedrosa augmenta les tensions PNB-PP

Un pistolero d'ETA va matar el diumenge un regidor del PP de Durango (Biscaia), en el que és la cinquena víctima mortal des del trencament de la treva

que la banda va decretar fa mesos. Valoracions polítiques de la situació a part, des d'aquí (i esperem, des de tot arreu) lamentem les morts i condemnem l'assassinat de qualsevol persona.

Pel que fa a la crispada situació política basca, el Lehendakari Ibarretxe va condemnar immediatament els fets, i va anunciar el total suport del govern basc a qualsevol manifestació de rebuig unitària, vingui d'on vingui. D'altra banda, el ministre de la guerra espanyol, Jaime Mayor Oreja, va aprofitar -com tot-hom esperava- la situació per carregar contra el PNB i contra el nacionalisme democràtic basc, amb l'ajuda del president del PP basc, Carlos Iturgaiz.

No vaticinem res de bo per al futur d'EuskalHerria ... ens temem una progressiva "ulsterització" de la societat basca (entenen, un irreconciliable enfrontament entre dues comunitats diferents incapaces de dialogar, intercanviant trets i morts).

El PP aprofita per seguir demanant eleccions, segurament per aprofitar el moment de tensió i accedir a la presidència del govern basc ... però... i aleshores què ? Tenen alguna proposta ? Un cop accedeixin al càrrec de Lehendakari, en què ajudaria això a la pau ? Més aviat donaria la coartada perfecta a ETA per continuar la lluita armada. Quan Aznar va dir, abans de la treva, que sense armes es podia parlar de tot, i quan, durant la treva, va dir que "la unidad de España NO se discute" o "la constitución NO se modifica" ... està empenyent als independentistes a la lluita armada? Si Aznar diu de forma clara que, democràticament, no acceptarà la independència ... no és això un estímul a defensar-la violentament ? Seguirem atents.

Clinton cita Catalunya com a exemple de construcció europea "saludable"

Clinton va citar el dissabte passat Catalunya com a una de les regions europees, juntament amb Irlanda del Nord, Escòcia, Gal·les, la Llombardia i el Piemont o Rutènia, com a exemple de construcció saludable de la nova Europa que ve. El president dels Estats Units va destacar el caràcter tolerant i integrador d'aquestes regions, als que va qualificar de nacionalismes integradors, en contraposició als conceptes tancats i exclouents d'alguns estat-nació europeus, com ara la jacobina França (famosa per ser un dels estats del món que més pobles -nacions- ha reprimat del món) o com Espanya. Esperem que aquelles veus que ens titllen d'antidemocràtics només per voler tenir el nostre estat s'adonin que nosaltres som molt més tolerants i integradors que ells, jacobins inamovibles de grans axiomes intocables, com ara la Constitució. El Racó Català Ω

**Baloo
Kidz
Mallorca**

moda i complementos infantils
en el nou Centre Comercial 1ª planta
MAJORIS DÈCIMA

Tel. 971 786 082

Libres de tots
els Països
Catalans.

Libres infantils
i juguetes.

Libres de text.

Discos i
cassettes.

Vídeos en
català.

Servei de
llibres
estrangers.

Carrer d'en Rubí, 5
Tel./Fax: 971 713 821
07002 Ciutat de Mallorca

L'ESTEL

EL DIARI DELS MALLORQUINS

SUBSCRIVIU-VOS-HI !! ANUNCIAU-VOS-HI !!

TEL.: 971 26 50 05

Cultura Catalana no fer marxa enrera

BERNAT JOAN I MARÍ. PRES.

D'ESQUERRA REPUBLICANA-ILLES BALEARS I PITIÜSES

Esperam amb interès creixent les mesures que hagi de prendre la Generalitat de Catalunya per promoure el doblatge i el subtítol de films al català. I ho esperam molt especialment perquè el govern del Principat s'ha vist obligat, per pressions injustificables, a fer marxa enrera en un decret de mínims que havia tret sobre exhibició cinematogràfica en català.

És un fet que, malgrat l'esforç institucional -al Principat de Catalunya i, també, durant aquest darrer any, a les illes Balears i Pitiüses-, l'oferta cinematogràfica en llengua catalana encara és molt reduïda. El dret dels espectadors a veure cinema en català no es troba acomplert ni de bon tros, ni a les Illes, ni tampoc al Principat. Sembla que, a més, la pressió que es pot arribar a produir si es treu un decret que pretengui avançar mínimament en el procés de normalització de la llengua, tenen unes dimensions extraordinàries.

Entenc que això es produeix per l'existència d'un model "soviètic" de distribució. M'explicaré: quan, en plena desintegració de l'URSS, hom va pretendre convèncer les repúbliques bàltiques perquè no proclamassin les seves respectives independències nacionals, esgrimien un raonament important. L'argument era l'energia. Com que a l'URSS tot estava ben centralitzat -economia centralment planificada-, l'energia que anava cap a Estònia, Letònia o Lituània podia procedir perfectament de Rússia. De la mateixa manera que una fàbrica com Lada (de cotxes), podia fabricar unes determinades peces a Estònia, unes altres a Ucraïna i unes terceres a Rússia sense que ningú veiés en aquest fet cap anomalia ni cap problema.

Actualment, a l'Estat espanyol, les "majors" ameri-

canes tenen una distribució cinematogràfica absolutament "soviètica". "Buena Vista International", la distribuïdora de Disney, té a Espanya un cap de distribució (anomenat, per cert, de llinatge Vasallo), de Valladolid -si no m'equivoc-, i que s'ha mostrat repetidament contrari a la normalització de la llengua i la cultura catalanes. Dreamworks, la productora de Steven Spielberg, sembla que encara té uns representants més inpresentables.

Una dinàmica de lliure mercat tendria una lògica contrària a tot això. Per què els mercats s'han d'ajustar a les organitzacions estatals, quan els compradors i venedors són els ciutadans? Per què no s'ajusten, per exemple, a les àrees culturals? Recordem que, ni que sigui en èpoques de prohibició com la de la dictadura franquista, els catalans del sud es refugiaven -culturalment parlant- a la Catalunya del nord, amb la mateixa naturalitat que ara les institucions de Perpinyà o de Prada de Conflent busquen suport a la Generalitat de Catalunya.

Els ciutadans i les ciutadanes, la gent que compra i ven, i que va al cinema i que acudeix als espectacles formen el mercat. I el mercat no es forma ja per necessitats "nacionals", ni "per economies centralment planificades", sinó per un altre tipus d'interessos. Seria bo que les "majors" assumissin això, que ho entenguessin tots els "vasallos" que calgui, i que ho assumissin també les institucions. Perquè en el procés de normalització lingüística és molt important no fer passes endarrera. I si els espanyols o els francesos posen quotes de mercat mínimes per a llurs respectives cultures, amb més raó ho hem de fer als Països Catalans, on encara que algú no s'ho cregui, tenim un mercat més reduït que no la "Hispanidad" i la "Francophonie". Ω

CALES DE MALLORCA

Fa un any que n'Hèctor Solana de Cambrils i na Cecília Montes d'Astúries regenten el Restaurant Sol i Vida a Cala Domingos Petita. Cuina alemanya. Menús a 1400 ptes. També se serveix a la carta. A la foto amb sos fills Andrin i Jordan. Tel. 971 833 170

Fa 4 anys que n'Antònia Nicolau de son Macià regenta la botiga de Records Roser a Cala Domingos. Tel. 971 833 975

Fa 28 anys que en Jaume Oliver Pila i na Margalida Barceló regenten la botig Cada Pila i el Restaurant Pila a Cala Domingos. Foren els primers pobladors del lloc. Tel. 971 833 190

Fa 6 anys que els germans Pomar regenten la Cafeteria Les Gutterres a Cala Domingos. Tel. 977 521 788

Fa un any que en Damià Taverner de Campos regenta el Meson de Cala Murada, Despatxa menús des de les 975 fins a les 2500 ptes. Tel. 971 834 150

Fa 4 anys que na Mariví López de Felanitx regenta una oficina de canvi, telèfons i lloguer de cotxes a Cala Domingos.

Fa 10 anys que na Maria Julià i en Pere Perelló regenten el Restaurant can Perelló a Cala Murada. Els dies feiners despatxen menús a 800 ptes., festius a 1000 i a la carta unes 1500. A la foto amb les cuineres, na Maria Santandreu que és la mare d'en Pere i la seva ajudant Carmen Garrido. Tel. 971 833 956

Fa 6 anys que n'Utschi i en Kurt regenten el Restaurant Els Àngels a Cala Murada. Fan la cuina alemanya amb menús a 1050 ptes. A l'hivern tenen obert tot el dia, a l'estiu, com que la gent és a la platja, només els vespres. A la foto amb les seves ajudants, na Clàudia de Colòmbia i n'Irmi d'Alemanya. Tel. 971 833 648

L'any 1910 que en Macià Vedell i n'Antònia Capó obriren el casino can Gustí a s'Espinegar, un lloc que dista uns 11 quilòmetres de Manacor i de Felanitx al costat de Cala Domingos, i està format per cases espargides per la contrada a l'estil dels poblets d'Eivissa. Abans la gent de s'Espinegar anava a missa, se casava i feia la primera comunió a la capella de sa possessió de s'Hospitalet, ara fa una vintena d'anys que s'ha tancat sa capella i van a la de Cala Murada o a son Macià, però el seu lloc de trobada, el seu lloc de relació social és el casino de can Gustí. A la foto, els actuals propietaris Macià Vedell i Francesca Sureda amb els seus cosins i nets. Tel. 971 833 346

Elèctrica Son Cervera, S.L.

Instal·lacions elèctriques i comunicacions

Tel. 971 817 046

Carrer del prevere Pentinat, 12 - 07550 Son Cervera

Català i Asturià, vides paraleles

Quan un ciutadà de l'Estat espanyol es pregunta quantes llengües es parlen en el seu país, respon: basc, català, gallec i castellà. Rarament esmentarà també l'occità de la Vall d'Aran, el portuguès dels pobles extremenys de San Martín de Trevejo, Eljas, Valverde del Fresno, Olivenza, La Codosera i València de Alcántara, el cherja de Ceuta i Melilla, l'aragonès o l'asturià.

De la mateixa manera, quan un ciutadà de l'Estat francès es pregunta quants *patois* es parlen en el seu país, segurament respondrà: alsacià, bretó, potser també occità, però rarament català. Jo vaig tenir l'ocasió de treballar uns mesos a Avinyó, i la majoria dels meus companys sabien que Catalunya té la seva pròpia llengua però no sabien que en una part del seu Estat també es parla català. Això només ho reconeixien els més erudits i, evidentment, dues noies vingudes de Perpinyà. Naturalment que estan acostumats a sentir parlar de l'equip de rugby de Perpinyà, l'USAP, com *l'equipe catalan*, o *les catalans*, saben que l'autopista que travessa el departament dels Pirineus Orientals s'anomena La Catalana, han tastat en algun restaurant d'Avinyó, Marsella o Montpellier la crema catalana, però per ells es tracta d'una denominació folklòrica que no reflecteix cap fet diferencial català, almenys dins del seu Estat.

A l'Estat espanyol hi ha un cas molt semblant: l'asturià. Tots hem menjat alguna vegada una fabada, tots hem sentit parlar de l'Oviedo com *el equipo asturiano*, però ens és difícil atribuir a Astúries una llengua pròpia. No es fàcil, doncs, la tasca dels que lluiten per la supervivència de llengües que no existeixen. Com pots introduir a l'escola una llengua que no existeix? Com pots fer un diari en una llengua que no existeix? Com pots pactar amb el govern central sobre una llengua que no existeix?

L'asturià o bable és el nom de la llengua parlada en el territori situat geogràficament entre els dominis lingüístics gallec i castellà. Des dels inicis de la documentació asturiana es coneixen, inserits en els texts redactats en llatí, nombrosos elements gramaticals i lèxics que són testimoni del que ja era un ús habitual a l'època del primitiu romanç asturià. Aquesta llengua es generalitzava també a les terres de l'actual província de Lleó i era parlada, en principi, per gent majorità-

riament de procedència astur. La reconquesta dels territoris ocupats pels àrabs va escampar la llengua fins l'actual Extremadura.

La posterior pèrdua de poder polític del regne de Lleó i la seva entrada a la dependència castellana va portar a la castellanització lingüística de les seves terres, per bé que la llengua asturiana va conservar-se a les muntanyes, cosa que va permetre mantenir una consciència lingüística diferenciada i no van deixar de donar-se manifestacions literàries de certa importància. Aquesta castellanització fou especialment important a partir de la segona meitat del segle XIV, en plena època expansionista dels Trastàmara i amb la presència activa a Astúries de funcionaris castellans.

A finals del segle XIX comencen a aparèixer treballs sobre els lèxics locals d'Astúries. Va ser curiosament un suec, Ake W. Munthe, qui, amb el seu estudi sobre el parlar de Bimeda i Pousada de Rengos, va iniciar la dialectologia a l'Estat espanyol. Un altre estranger, Erik Staaff, amb la publicació del seu *Étude sur l'ancien dialecte léonais d'après des chartes du XIII siècle* qui va obrir la porta a un millor coneixement del domini lingüístic de l'asturià, tasca continuada pels deixebles de Menéndez Pidal i altres iniciatives sorgides del seu entorn i de la mateixa Astúries.

L'any 1969 va crear-se una organització anomenada Los Amigos del Bable, que donava forma al sentiment lingüístic asturià. La seva activitat es centrava en la convocatòria de concursos literaris i la gravació de cançons tradicionals. D'aquí va sortir la I Assemblea Regional del Bable l'any 1973, al voltant de la qual es van reunir vells estudiosos de l'asturià. L'any 1974 apareix a la revista *Asturias Semanal* una secció anomenada *Conceyu Bable*, convertida després en una associació que va promoure al llarg d'una dècada campanyes de tot tipus encaminades a revifar la llengua asturiana, entre les quals cal destacar l'anomenada *Bable nes Escuelas*. L'Estatut d'autonomia, firmat el 31 de desembre de 1981, per fi reconeixia l'existència de l'asturià i garantia la seva protecció. Poc abans s'havia creat l'Acadèmia de la Llengua Asturiana, amb l'objectiu de normativitzar l'idioma, el cultiu literari, l'escolarització i la investigació lingüística.

EL VEL DE MAIA (29) Estuferera

PERE GRI

Quan es complia un any de la declaració de la independència, el president del País Catalans havia de dirigir un missatge per televisió a tota la nació. Resultava urgent, ja que s'havia produït un fort desencant entre els ciutadans, que encara no s'havien acostumat a la situació de llibertat ni a la preponderància de les drogues. En Fructuós tenia decidit que s'havia de prendre un tripi abans de passar pel maquillatge, per estar més inspirat i saber què havia de dir als seus estimats compatriotes.

Quan l'estaven endiumentant per la cara, el nostre heroi començava a sentir els efectes de l'àcid lisèrgic, una droga que també havia estat legalitzada, per la qual cosa no sorprenia a la gent del país que algú, i menys el president, aparegués a la televisió havent-ne pres.

No em maquilleu molt, que no es pensin que m'ha pegat l'estuferera, els hi deia en Fructuós a les al·lotes. Per cert, preguntà a la més garrida de totes, com et dius?

Noelia, respongué l'al·ludida.

No sé perquè, però em recordes en Nino Bravo, li digué el president.

Saps?, jo tenc molta d'estimació pel País Valencià, pel fet que va ser allà on vaig triomfar.

Ho sé, president, digué l'al·lota, dissimulant perquè no

es veiés que en Fructuós li agradava. Però a qui ella realment envejava era a na Pompeia, la primera dama, per la seva elegància malgrat haver estat malalta d'anorèxia.

Quan hagueren acabat la feina i en Fructuós s'aixecà, quasi no sabia trobar l'estudi. És així, pensava, tothom ha de veure de lluny que vaig cec, això em farà guanyar vots.

Tremolant un poc, degut a la responsabilitat que suposava dirigir-se a la nació en ple per solucionar el problema del desencant, el president s'assegué. Les seves primeres paraules no anaren precedides per l'himne nacional, degut a que encara no existia, sinó pel "Blowin in the wind" de Bob Dylan.

Quan hagué acabat la cançó, les càmeres l'enfocaren frontalment, i en Fructuós començà a parlar. Ciutadans i ciutadanes dels Països Catalans, digué, us he reunit avui a tots davant del televisor perquè ha arribat a les meves orelles que el país està desencantat. No obstant, no passeu ànsia, tenc la solució. Com tots sabeu, el vostre president és un bruixot, amb capacitat per fer conjurs. La meua gesta de l'escalfit del castell de focs artificials que anà de Guardamar a Portugalete era el producte d'un encantament. I ara, quan he arribat al màxim de les meves possibilitats, jo també tenc capacitat per ficar mal d'ull. Mentre m'estau escoltant, us estic encantant. Potser a algú no li agrada que l'encantini, i s'estima més seguir fent la guitza als altres,

però consider una obligació meua treure a la nació la por a la llibertat.

Caminem cap endavant, sense fronteres ni en la nostra terra ni en el nostre pensament. Els Països Catalans no són petits, sinó grans. Grans per la seva força, grans per l'esperit dels seus habitants i grans per les possibilitats que ens han donat la màgia i els miracles que han fet que ens concedissin la independència. No tornem la mirada enrera, oblidem la dominació espanyola i comencem a sentir-nos segurs de nosaltres mateixos. No oblidem que els que hem fet camí som nosaltres, juntament amb els bascos, i no els espanyols per nosaltres. Mai més la nostra Pàtria es deixarà vèncer, i no seguirem celebrant les derrotes.

Sobre les drogues, digué, us vull recomanar que les respecteu, perquè són elles les que ens han pegat la picada, allò que ens dona la força per poder proclamar un món nou, el de la veritable independència. Podeu fumar, beure, prendre píndoles, el que volgueu. I el que no li agrada fer-ho, també ha de ser respectat.

Catalans i catalanes, ciutadans i ciutadanes, companys i companyes, continuà, el vostre cap d'Estat us vol encoratjar a no estar tristes, sense força, desanimats perquè us sembla que no avançam suficientment en el procés d'autodeterminació, o per contra, també em dirigesc a aquells que voldrien que tornàssim enrera. Proclam una sobirana alegria!... Ω

Trenta anys abans, s'havia donat el primer pas pel reconeixement del català a l'Estat francès: l'anomenada llei Deixonne, la primera mesura favorable al català des de l'any 1659. Era, doncs, la primera llei en la que s'esmentava la llengua catalana des d'aquell any. Els catalans, per fi, existien. Aquesta llei permetia una hora de català setmanal a les escoles públiques, tal com diu el seu article tercer: *Tout instituteur qui en fera la demande pourra être autorisé à consacrer, chaque semaine, une heure d'activités dirigées à l'enseignement de notions élémentaires de lecture et d'écriture du parler local et à l'étude de morceaux choisis de la littérature correspondante.*

A Astúries, tot i les dificultats existents, en el curs 84/85 es va posar

en marxa un pla experimental d'escolarització en asturià en sis centres d'EGB, de lliure elecció pels pares, que reunien a 1.351 alumnes. En el curs 87/88, es va introduir l'asturià dins l'ensenyament secundari, en tres centres que agrupaven a 352 alumnes. Deu anys després, eren 202 centres de primària, amb 18.427 alumnes i 12 de secundària, amb 414 alumnes. Davant d'això, van néixer alguns moviments reaccionaris entre els quals cal destacar el grup *Amigos de los Bables*, que pretenia pressionar al govern per eliminar qualsevol reivindicació lingüística; però, tot i que van ralentitzar el ritme, no van poder frenar a uns asturianistes embalats que, l'any 1994, van introduir la llengua a la Universitat.

Si canviàssim Estatut d'Autonomia per Llei Deixonne, Acadèmia de la Llengua per Grup Rossellonès d'Estudis Catalans o Amigos de los Bables pel prefecte Bonnet, semblaria que estem parlant del mateix. Queda molt per fer per garantir la supervivència d'unes llengües que, pels habitants del mateix país, ni tan sols existeixen. És per això que els catalans hem de solidaritzar-nos amb els esforços dels asturianistes, tot i que algunes dades donen peu a la polèmica: el tracte que les publicacions de l'Acadèmia de la Llengua donen al valencià com a llengua pròpia independent del català, i les acusacions al nacionalisme gallec de voler-se apropiat de la variant de l'asturià que es parla a les zones fronteres, que ens fa pensar en els intents separatistes aragonesos de la franja de Ponent.

I el més important de tot: llengua o dialecte? Una pregunta que, de ben segur, també es fan els catalans del Nord. Jo mateix, a Avinyó, em preguntava si potser català i francès era, al capdavant, el mateix. Ω

Miquel Roura

Asistencia Sanitaria
Europa CB

MARIA ALBERDINA
CENTRE D'ASSISTÈNCIA A PERSONES MAJORS O
INCAPACITADES
Carrer dels Trencadors, 1-bis
Tel. 971 445 101 s'Arenal de Mallorca

Centre de Dia

 **TALLERES
LLABRÉS**

971 47 11 64

MECÀNICA D'AUTOMOBILS EN GENERAL
CASTO MIQUEL BAUTISTA
C/. Músic Baltasar Samper, 9 - 07080 Ciutat de Mallorca

Pena de Flagel.lació i presó per nou transexuals a Aràbia Saudita

ARÀBIA SAUDITA.- Nou persones transsexuals de l'Aràbia Saudita han estat condemnades a 2.400 fuetades 4 d'elles i 2.600 les altres 5 i a 5 anys de presó com a mínim. Els "delictes" són la utilització de roba de dona i mantenir relacions sexuals entre elles. L'acusació és de "conducta sexual desviada". La tortura serà realitzada durant 50 sessions, separades entre si per 15 dies; per tant, la duració total del suplici serà de dos anys.

"Nota de l'associació d'identitat de gènere"

Aquesta vegada no crec que es pugui fer res pels procediments habituals, de pluja de mails solidaris. Cal escollir altres mitjans. El règim saudita no reaccionarà davant de cap pro-

testa moral. És virtuós i és ric. Aquesta combinació és horrible. Per ell, els gais i les lesbianes, també els occidentals en general, som pecadors. Els nostres arguments no els hi fan res. Serà natural que protestem i que cregui que no ens ha de fer cas. Tampoc som col·lectivament massa rics. No podem discutir en cap fòrum de 5 estels. No és d'una forma directa com hem de dirigir-nos a ells. Hem de comprometre a altre entitats, en un cas de defensa dels drets humans. Defensar nou transsexuals és defensar els drets humans.

Això és el que certes organitzacions, en les quals hi ha el règim saudita, han de comprendre, i hi ho han de transmetre a més persones.

Aquest és el treball que cal fer en

aquesta qüestió. Ara mateix no tenim ni aliats, però hem d'evitar aquest crim contra els drets humans. Que cadascú, persona o organització, posi en marxa les seves capacitats, els seus contactes, influències, per tal d'aconseguir que aquesta no sigui una notícia als racons dels diaris sinó una demanda crucial que posi a prova la humanitat del règim saudita. La tortura està previst que duri dos anys. Sentirem a les nostres esqueses transsexuals, gais o lesbianes, cada 15 dies, alguna cosa de les fuetades que estaran rebent aquestes persones germanes? Mantindrem la nostra mobilització durant el temps que duri el suplici? Ω

**Identidad de Género +
Contra-Infos 5/6/00**

Denigrants condicions de vida per els transexuals que es troben a presó

XIXÓN/ASTURIAS.- Des del col·lectiu Transsexual "Soy como Soy" ens han fet arribar una carta per fer-nos saber les condicions en les quals ha de viure la població transsexual reclusa. A més de les ja habituals vexacions i/o tortures a què es veuen sotmeses les persones preses, a les presons de l'Estat les persones transsexuals viuen una situació especial respecte a la resta de la població reclusa, ja que la inoperància de Institucions Penitenciàries no con-

templa la possibilitat que una persona, tot i haver nascut d'un sexe, es pugui sentir de l'altre. Ni tan sols ho contempla quan aquestes persones han realitzat l'operació de canvi de sexe. Ens comenten el cas de Tamara Alvarez León, que està empresonada al CP Puerto II. Tamara, estava ingressada al mòdul d'infermeria i després al d'ingressos, i tot això, perquè no sabien on destinar-la. Tamara va exigir el seu dret a anar a un mòdul femení, portant a terme una

vaga de fam i de set, la qual cosa va fer que perdés un ronyó i la van haver d'intervenir quirúrgicament. A més de la situació d'angúnia que ha de viure una dona empresonada en una presó d'homes. Denuncia el director, Angel Yuste, per no voler trobar una solució al problema i no respondre les cartes que el col·lectiu "Soy como Soy" li va fer arribar. Ω

**Contra-Infos + Vis a Vis +
Soy como Soy 5/6/00**

Insubmissió

BARCELONA.- "Hola, aquest matí als jutjats d'instrucció de lo penal, s'han jutjat a 7 insubmissos a la PSS. D'entre d'ells n'ha destacat un: L'insubmís de Vilafranca del Penedès, Jordi Bastardas s'ha presentat al seu judici disfressat de pallaso, acompanyat d'unes 20 persones, totes amb el nas vermell i xiulets, s'han apro-

pat al jutjat amb una pancarta de l'Assemblea Antimilitarista de Catalunya. Després del retard corresponent; l'advocat d'ofici li ha comunicat a l'acusat que el jutge no li permetia l'entrada vestit de pallaso. De totes maneres l'acusat ha decidit entrar disfressat i ha tingut oportunitat de dir al tribunal que el fet de

jutjar a insubmissos, encara avui en dia, és una "PALLASSADA". El jutge després de "solidaritzar-se" amb ell, l'ha fet fora de la sala i el judici s'ha celebrat sense la seva presència. Salut i Insubmissió." Ω

**Assemblea Antimilitarista
de Catalunya 6/6/00**

Manifest contra la visita de Putin a Madrid

MADRID.- Davant de la visita de l'actual president de la Federació Russa, Vladimir Putin, a Madrid el passat dia 13, i arran de la pro-posta de l'ONG Paz Ahora, diferents organitzacions i persones han firmat el següent comunicat de protesta, que sortí en diferents periòdics el dia que Putin va anar a Madrid, al mateix temps que feren una crida a que la gent es manifestés aquest mateix dia: "Davant de la calorosa acollida que els nostres governants dispensaren a Putin, els sotsignants volem recordar qui és el recentment elegit president de la Federació Russa.

Putin no ha dubtat en utilitzar la guerra de Txetxènia en el seu camí cap al Kremlin, esquivant totes les convencions internacionals de drets humans. Amb aquest objectiu va continuar la política de Ieltsin, que va esborrar de cop els acords de pau amb

Txetxènia firmats el 1996, els quals es basaven en fórmules de consens i en el principi de l'autodeterminació. Ha estimulat, paral·lelament, el creixement de la despesa militar i una aposta per la modernització de l'arsenal nuclear.

L'altra dimensió de la política de Putin cobra cos a través del patiment dels seus conciutadans, sotmesos a un capitalisme mafiós que obliga la meitat de la població a malviure per sota del llindar de la pobresa. Animat per les lleugeres crítiques dels governs d'Occident, Moscou retalla les llibertats públiques per mitjà de les lleis de recentralització dels territoris de la Federació Russa i els asfixiants controls sobre els mitjans de comunicació.

En aquest escenari, molts interessos occidentals aposten per l'explo-plotació d'una mà d'obra barata i pel

control de formidables negocis, entre els quals es troba l'oleoducte a través del Caucas.

Aquest oleoducte no és aliè a l'actual guerra a Txetxènia, on l'exèrcit de Putin massacra la població civil i envia al sacrifici bona part de la joventut russa. Volem demostrar tota la nostra solidaritat amb tots aquells que s'estan negant a combatre.

Cridarem a la ciutadania a manifestar-se en solidaritat amb el poble de Txetxènia i amb el de la mateixa Rússia, aprofitant la visita del president Putin a Madrid.» Ω

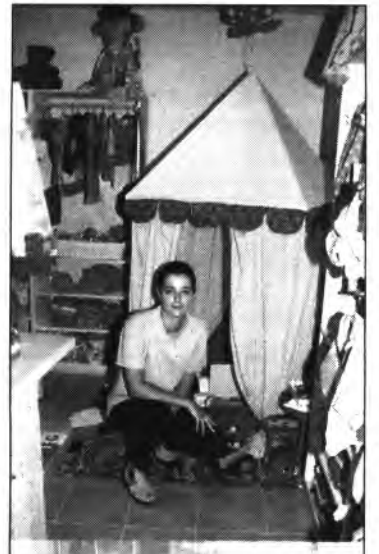
Per més informació: ONG Paz Ahora, C/ Abada nº2, p.6º of. 8º, 28013 Madrid, Tel: 91 523 4091 Fax: 91 536 9692,

<http://www.nodo50.org/pazahora>, pazahora@nodo50.org Contra-Infos 12/6/00

BADIA GRAN

Fa 23 anys que n'Elionor Frontera viu a Badia Gran. Ara fa 2 mesos que ha obert la Papereria Maioris al Centre Comercial del poble de Maioris Dècima, poble situat entre les Palmeres i Badia. A més de papers, ven records de Mallorca i vídeos. Tel. 971 749 857

Fa mig any que na Sofia Fey de Bonn, antiga capital de la República Federal Alemanya, h obert la Botiga de Moda Infantil Baloo Kidz al Centre Comercial de Maioris Dècima. Tel. 971 786 082

Fa 2 anys que en Manolo i na Lúcia de s'Arenal regenten el Restaurant Aldea Blanca (can Manolo) a Badia. Despatxen menús a 850 ptes., a la carta se menja per una mitjana de 2000. La seva família, tres germans casats amb tres germanes, també regenta la Bodega Oliver a can Pstilla on despatxen menús a 950 ptes, 2500 a la carta. Tel. 971 741 291

Fa mig any que els germans Rigo de Lluçmajor han obert el Restaurant Es Bergants al Centre Comercial de Maioris Dècima. Recomenen les sopes mallorquines, el llom amb col i de tant en tant, peix fresc que esl proporciona un amic quan va a pescar. Les cuineres són sa mare, na Francesca Llabrés i la dona d'en Jaume, na Mercè Camarena.

Fa 2 anys que en Francesc Garcia (antic maitre de l'Hotel Luxor) i la seva dona Carme Serrano, regenten el Mesón Badia Gran. Recomenen l'arròs brut i la paleta de xot al forn. Els dies feines el menú val 1000 ptes. A la carta se menja per una mitjana de 2500. Tel. 971 741 191

L'ecotassa i el desenaixament dels hotelers

L'ecotaxa ja hauria d'estar en vigor. L'ecotaxa ha d'ésser cara a fi que pugi complir els fins per la que fou ideada.

a) Recaptar diners del negoci privat turístic, en quantitat suficient, per destinar-lo a la rehabilitació dels espais naturals. Per a la recuperació dels recursos naturals com l'aigua. Per a poder gastar en la eliminació de les deixalles. Per invertir en la cultura i netejar-la de la contaminació que pateix a causa de les invasions humanes de tot tipus, amb valors allunyats dels nostres i dels nostres avantpassats, amb llengües estrangeres que, sense cap respecte i actuant amb talant depredador sobretot la castellana i l'alemanya, totes dues imperialistes vengudes a menys, ens agredeixen i ultratgen sense cap mirament. Tot això propiciat pel desenaixament dels hotelers i sectors turístics en general que no tenen fre a les seves ànsies egoistes d'exploació boja d'un territori que ja no dona més de si.

Que volen, que pretenen els hotelers? Que venguin més i més milions de turistes? Quants? Cinquanta milions? Cent Milions? I quants d'hoteles hi ha d'haver? Cent mil, Cinc-cents mil? I personal per servir a aquests turistes? Un milió? Cinc milions...? Quina bogeria la d'aquests hotelers, i la dels polítics, i la dels mitjans de comunicació! Bogeria o interessos. Interessos inconfessables, immorals, interessos sempre contraris a un poble, el poble que se sent mallorquí, amb sensibilitat, cultura i llengua que abans tenia territori i ara quasi no te. Un territori ara ocupat per invasors que l'estan destruint.

b) L'ecotaxa ha de servir per a posar fre. Ha de posar fre

a tanta bogeria. I per això ha de ser cara a fi de dissuadir, de limitar el turisme, per a limitar-lo a una quantitat estable, una quantitat que serveixi per equilibrar i no per a devorar el territori o per a degradar el medi ambient, per a deixar-nos sense aigua i omplir l'illa de les deixalles que generen i la recerca de noves fonts d'aigües (desaïlladores, transport en vaixell. Idò no, ja n'hi ha prou. Que paguin ells, i si no ho fan. Perquè els volem.

Davant d'això és important la postura que adopten els polítics. I n'hi ha que adopten postures lògiques, si lògic és defensar a qui els voten. No obstant això, crida l'atenció la clara postura anti-poble del PP, o una postura ambigua d'UM. Aquests dos partits hauran d'explicar les seves raons davant el seu electorat per no alinear-se de manera decidida per la implantació de l'ecotaxa, de lo contrari l'electorat no ho entindrà. No entindrà que uns pocs empresaris totpoderosos els convencin que els han de recolzar a ells, en contra de la immensa majoria del seu propi poble. Quelcom que es podria entendre en un partit foraster, el PP, però difícilment explicable en UM que bravetja de nacionalista. Com justificarà UM que amb la seva postura anti ecotaxa ajuda a ofegar el seu poble? Com la justificarà? De l'empresari que llavors inverteix els seus guanys al Caribe?

I senyors d'UM, alerta. Alerta amb la imatge que estau oferint a l'electorat en l'assumpte de l'ecotaxa. No oblideu que la taxa turística és una mesura de caire profundament nacionalista. I vosaltres amb la vostra ambigüetat cap a la seva implantació estau adoptant una postura ben poc nacionalista. Ω

Pere Felip i Buades

Homes contra la violència masclista prou de violència contra les dones

Els homes que subscriuim aquest manifest volem pronunciar-nos contra la violència exercida per homes contra les dones.

Tot i que s'ha avançat en la denúncia i reconeixement d'aquest greu problema social, pensam que no n'hi ha prou amb manifestar la nostra solidaritat amb les víctimes. Hem d'anar més enllà, qüestionant el concepte tradicional de masculinitat i prenent les nostres pròpies iniciatives.

Per tot això:

1. Fem pública la nostra adhesió a aquest manifest i denunciem la violència de gènere com una de les més greus violacions dels drets humans.
2. Ens comprometem a promoure la mobilització davant

els casos de maltractaments i molt especialment davant els casos de mort violenta, ja que es tracta d'una violació dels drets humans.

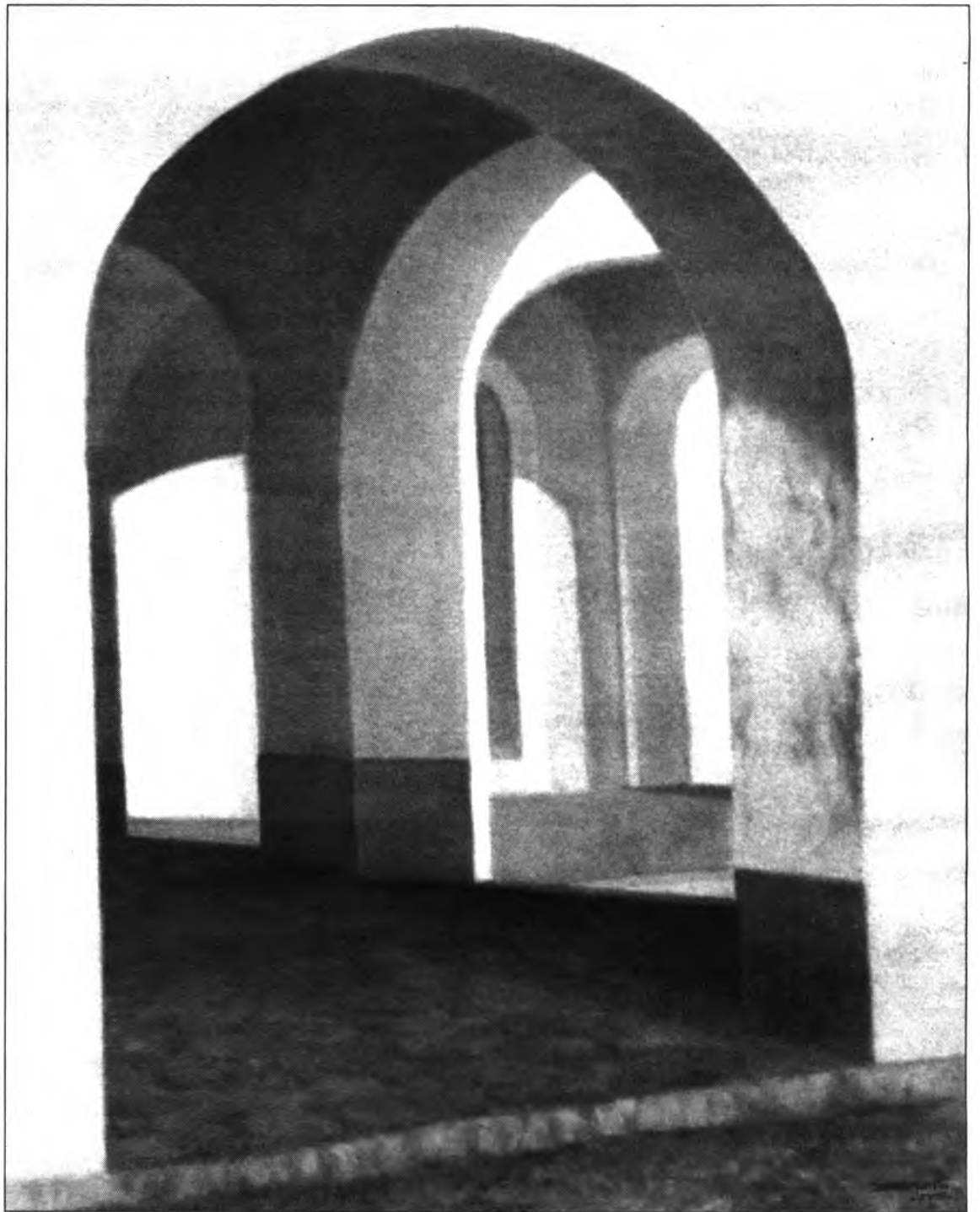
3. Exigim dels poders públics que es prenguin urgentment les mesures necessàries que garanteixin la integritat física i psíquica de les víctimes d'aquesta violència, així com el càstig dels culpables.
4. Assumim la responsabilitat de fer arribar aquest debat a altres àmbits de la nostra vida quotidiana, tot conscienciant la ciutadania que perquè es solucioni el problema s'han de produir canvis molt profunds pel que fa a l'estructura social.
5. En aquesta línia exigirem de les institucions autonòmiques la revisió dels continguts dels programes educa-

tius a fi d'eliminar-hi qualsevol tret sexista o discriminatori cap a les dones.

6. Així mateix ens comprometem a treballar conjuntament home si dones en tots els àmbits possibles per a fer realitat una convivència basada en la igualtat, el respecte i la tolerància.
7. Volem deixar constància i reconeixement de l'aportació del feminisme en tot allò que fa referència a la igualtat en drets i la defensa dels drets humans d'ençà la seva aparició. Ω

Signen el present manifest:

Miquel Àngel Lladó Ribas,
Miquel Ferrà Martorell,
Miquel López Crespi, Pep
Juárez, Jean-François
Cuennet

ELS ARCS DE SANT RAFAEL
OLI SOBRE TELA / ÓLEO SOBRE TELA / OIL ON CANVAS
92 X 73 CM

HI HA GENT
A QUI LI
MOLESTA QUE
ES PARLE,
ES PENSE I
S'ESCRIGA
EN CATALA

ÉS LA MATEIXA
GENT A QUI LI
MOLESTA
QUE ES
PARLE ES
PENSE I
S'ESCRIGA

LA TORTURA?
NO, MAI!

ACCIÓ DELS CRISTIANS PER L'ABOLICIÓ DE LA TORTURA
Associació de Cristians de Sant Pere de les Pinedes
www.cccr.org

El Trot es cosa nostra

Enigma des Bosc repeteix triomf a Manacor

MIQUEL ALEMANY I BAL·LE

Poc dies després de haver celebrat la famosa reunió hípica dedicada a les Fires i Festes de Primavera de Manacor on triomfà la menadora de Felanitx: Margarita Fiol a dues corregudes, es disputà la Gran Diada Hípica de Manacor al hipòdrom des Pla el passat 11 de juny.

Un bon temps va animar als mallorquins a que vinguessin al recinte hípica per gaudir de les corregudes de cavalls amb cabriol. Hi vingueren gent de tot arreu de Mallorca.

Hi haver gent amb una forta necessitat de treure se l'espina d'aquest espectacle tant ridícul de la passada Diada del hipòdrom de Son Pardo, sobretot els cavallistes que no pogueren veure el seu cavall guanyar algun trofeu.

La cursa més important de totes fou la que es disputà capvespre a les vuit.

Era el Gran Premi Manacor, Criterium dels tres anys. Quasi tots els cavalls que prenién part en aquesta correguda, havien corregut al Gran Premi a Son

Pardo el passat 21 de maig. Hi havia gent que considerava aquesta prova com una revenja del Gran Premi, però en el fons, és tracta de carreres totalment diferents.

Amb la presència de les autoritats del Consell Insular de Mallorca i de l'Ajuntament de Manacor, aquesta correguda començà amb puntualitat.

L'hipòdrom es trobava ple de gom a gom.

El guanyador de la correguda fou "Enigma des Bosc". Egua propietat de la Quadra "Sa Grisa"; filla de "Governador" i "Malacca Jet". Ben dirigida per Gabriel Pou de Sant Jordi, arribà primer a la meta amb un temps de 1'20"4. La egua "Estela Negra GS", conduïda per "Es Boveret" es conformà amb la segona posició.

La victòria de "Enigma des Bosc", confirmà que era ben aconseguida. Ha quedat demostrat que va guanyar totalment amb netedat. El mes passat la seva victòria en el Gran Premi

El cavall "Explosion" i Cristina Velasco foren els gran triomfadors de la Diada de Manacor.

Nacional fou polèmica. Vuit menadors que participaren en aquesta competició clàssica del trot decidiren impugnar la cursa. No varen poder consentir que l'egua de Manacor guanyés la carrera.

Intentaren perjudicar als propietaris de "Enigma des Bosc", però fracassaren.

La Federació Balear de Trot rebutjà la reclamació presentada pels conductors i a més decidí sancionar als dos jockeys que abandonaren la correguda men-

tre aquesta es celebrava. Aquesta gent demostrà la seva ignorància més supina en quan al coneixement del codi de carreres de cavalls al trot enganxat.

El triomf de "Enigma des Bosc" al Gran Premi de Manacor, posà en evidència a tots els qui pretenien impugnar el Gran Premi Nacional.

El millor cavall de la Gran Diada Hípica de Manacor fou "Explosion".

Aquest equí, va aturà el cronòmetre en un temps de

1'17"6. Ben dirigit per la seva propietària: Cristina Velasco i Juan, demostrà que té categoria i convé que la menadora ascendeixi ben aviat a jockey.

La correguda que va fer Cristina amb el seu cavall, demostrà que mereix una pujada imminent de categoria. Ella s'ho mereix de bon cor. El cavall de la Quadra "Si no fos" fou rècord de la diada. L'organització li hauria de haver lliurat un bon trofeu, ja que fou una victòria molt treballada i merescuda.

Aviat començarà l'estiu, Son Pardo tancarà durant els dos mesos de juliol i agost per fer obres de millora.

Els aficionats hauran de anar cap Manacor i a pobles que organitzin corregudes al seu programa de festes estiuenques. Seran molt animades i faran que els aficionats passin una estona agradable i divertida.

Al recinte des Pla de Manacor les reunions seran nocturnes. Cada setmana hi haurà dos reunions amb programacions especials perquè la gent vingui.

Valdrà la pena acostar-s'hi. Ω

Les desmillores d'internet

La llengua catalana ocupa la posició número 15 en la llista dels idiomes més emprats dins la xarxa telemàtica INTERNET. No és estrany, per tant, que la nova companyia TERRA-LYCOS hagi optat per domiciliar-se a Barcelona. La societat catalana té una gran interès en ésser capdavantera en les noves tecnologies, i com és d'esperar, les empreses se'n aprofiten. En el cas d'una multinacional, encara més.

Hom parla de desequilibri social i de factor de discriminació, en el cas de desconèixer o abandonar les noves tecnologies de la informació. Hi ha una desproporcionada preocupació en no perdre el ritme de canvi constant que succeeix. I, la veritat, es que caldria repensar-s'ho una mica. Quins són els interessos comercials ocultats darrera aquesta evolució de la tecnologia?

Les multinacionals o transnacionals, evocuen una situació molt més opaca que la dels mateixos estats. Aquest és un dels defectes de la globalització, i contra el qual serà difícil lluitar-hi. Per no dir impossible. Les eines de la informació serveixen tan per construir com per destruir, a benefici dels objectius econòmics de les grans corporacions.

Aquest no és el cas de la societat catalana. Nosaltres sabem com és d'important ésser enmig del món. Per prestigiar la cultura catalana.

Per aconseguir referents de qualitat. Per denunciar el desengany de la justícia.

Si els Països Catalans, en els 60 i 70 van restar acomplexats sota les dosis marxistes-socialistes, tot prioritant el proble-

ma de classe obrerista a la de construcció de nació catalana, en la més errada de les tàctiques. Ara, els mateixos, han parat la millor catifa a l'entrada dels salvatges sistemes de mercat. Tot deixant pas, a una galopant immigració i una desfeta tradicional. Fins que ja res s'aguanti dret.

En molts sentits, els legítims ideals socials sols s'apunten a problemes sense solució. I, de fet, no és una mala idea, si no fos perquè la realitat no te solució. El punt de partida és la complexitat humana: les contradiccions. Assumir-les, al meu entendre, suposa la partença correcte. L'altra és una quimera. Si no sols cal recordar les més inexplicables decisions dels qui s'han governat sota la lògica d'una inspiració descarnada: els genocidis estalinistes sobre armenis i txetxens, les bombes atòmiques dels USA damunt població civil, l'holocaust nazi a gitans i semites, la mesquinesa de les petroleres en els països empobrits, la ignorància volguda de les més cruels vulneracions dels drets humans a occident,... A tot plegat, cal mirar-ho fit a fit. Fins no trobar-hi ni la més petita engruna de ressentiment. Llavors, segons la meua humil opinió, totes les coses serien molt diferents. De fet, s'hauria aconseguit el pas més important: la llibertat interior per descobrir i confrontar la veritat. La veritat existeix: cal recordar-ho? Tan de bo, les noves tecnologies hi contribueixin a trobar-la... i a defensar-la! Ω

Llorenç Prats-Sagarra
és editor-adjunt de 'Catalunya Campus'
lloprats@teleline.es

Un país, una Bandera

Informació del 2n Congrés d'Alcaldes promotors de la Campanya "Un País, una Bandera". Que tingué lloc el 10 de juny a Molins de Rei

En el Congrés s'acordà continuar promovent de posar únicament la bandera catalana al balcó dels ajuntaments i seguir en la defensa dels nostres símbols. Mantenir el suport a la plataforma pro-seleccions esportives catalanes i recolzar el manifest de Tarragona en defensa de l'autonomia universitària de la URV (Universitat Rovira i Virgili) i en defensa de la llei del català.

Cal destacar tres noves propostes

1. Demanar l'adhesió a la campanya dels Consells Comarcals de tot el Principat de Catalunya.
2. Traslladar la ponència de la diputada a les Corts Valencianes senyora Dolors Pérez i Martí a tots els ajuntaments del Principat amb la proposta: "Uns Països, Una Bandera".
3. Organitzar el març del 2001 una jornada de debat sobre el model d'estat i la relació de Catalunya amb aquest estat. Amb la participació de tots els partits polítics i amb el lema: Obrim el

debat, enfortim la democràcia.

Entitats i associacions que s'han adherit (fins ara) al 2n congrés d'alcaldes promotors de la campanya "Un país, una Bandera"

Associació Roca i Ferreras
Acció Cultural del País Valencià
Amics de Josep Sunyol
Associació per la llengua i la cultura. Segle XXI.
Casal "El timbaler del Bruc" de Torredembarra
CIEMEN
Confederació de treballadors de Catalunya CTC.
Fòrum samitier
Òmnium Cultural
Penya Blaugrana d'Horta
Plataforma Pro-seleccions esportives Catalanes
Comissió en homenatge a Lluís Companys
Col·lectiu 1714

MÉS INFORMACIÓ: Col·lectiu 1714. tel-fax. 977 631 138.

E-Mail:

WEB: www.estil.net/pais

Col·lectiu 1714 El Pla de Santa Maria
Col1714@pla.tinet.org

La dictadura constitucionalitzada

Després de morir el dictador Francisco Franco, el 20 de novembre de 1975, semblava que s'obrien tota una sèrie d'expectatives democràtiques, que poc temps després quedarien frustrades amb l'aprovació de la Constitució Espanyola de 1978.

El text constitucional representà, tan sols, un rentat de cara per a un estat, l'espanyol, que es preparava per a mantenir viu l'esperit sorgit de l'aixecament feixista de juliol de 1936. El procés constituent que seguí a la mort del dictador degenerà en un sistema que no és sinó una autèntica dictadura constitucionalitzada. De fet, les **Lleis Fonamentals** del franquisme influïren decisivament en la redacció de l'esmentada Constitució, concretament en sis apartats diferents:

- 1er En l'article vuitè, referent a les Forces Armades, on aquestes assumeixen com a missió la de "garantir la sobirania i independència d'Espanya, defensar la seva integritat territorial i l'ordenament constitucional" (article 8.1).
- 2on En la figura del decret llei.
- 3er En el Consell d'Estat.
- 4art En preceptes del Títol IV, intitulat "Del Govern i de l'Administració".
- 5è En el Títol VI, referent al poder judicial, l'article 117.2 de la Constitució del 78 copia el que diuen les esmentades Lleis Fonamentals.
- 6è El Títol VII, "Economia i Hisenda", està basat en els principis del Movimiento Nacional.

Són moltíssims els articles de la Constitució del 78 que demostren el seu caràcter extremista i dictatorial, i l'enorme influència dels sectors més immobilitistes del règim franquista en la seva redacció. Per fer esment de només alguns d'aquests trets anti-democràtics, podríem fixar-nos en la imposició lingüística que hi fan, a tots els pobles de l'estat, de la llengua castellana, en l'article 3.1: "El castellà és la llengua espanyola oficial de l'Estat. Tots els espanyols tenen el deure de conèixer-la i el dret d'usar-la."; o en l'establiment de la monarquia com a règim polític de l'Estat, sense fer cap consulta popular prèvia, i a la qual se li dedica tot un títol, el segon.

Des dels mitjans de comunicació espanyolistes, i des de les escoles, instituts i universitats, se'ns ha "ensenyat" que la monarquia quedà legitimada després de l'aprovació de la Constitució del 78 en referèndum popular. Val a dir, en primer lloc, que Juan Carlos de Borbó esdevingué rei no per voluntat del poble, sinó per imposició del dictador Franco. Quasi una dècada abans, exactament el 16 de juliol de 1969, el Cabdill anuncià públicament la seva intenció que Juan Carlos de Borbó fos el seu successor com a cap d'Estat, amb el suport amplíssim tant de les corts franquistes com de les Forces Armades i Carrero Blanco. Quan la Constitució fou sotmesa a referèndum, no es plantejà l'opció a la gent de poder manifestar-se a favor d'una república, ja que no existia cap altra alternativa constitucional a la ja plantejada per endavant, és a dir, a la constitució monàrquica elaborada des dels poders fàctics. Resulta curiós veure com, molts dels que defensen la Constitució espanyola del 78, i que la posen com a exemple de text legitimat democràticament per voluntat popular, són els mateixos que després critiquen els règims de partit únic, als que qualifiquen com a "no democràtics" o "dictatorials". En diverses ocasions, a la Cuba castrista, s'han fet eleccions, a les quals només s'ha presentat un candidat: Fidel Castro. Aquests constitucionalistes espanyols, que pensen que aquesta mena de règims no són democràtics en no existir possibilitat de triar un president entre diversos proposats, com poden eixir en defensa d'una Constitució que no donà cap alternativa a la monarquia?, és això més democràtic? No es pot parlar d'Estat democràtic allà on existeix un monarca que hom situa per sobre de les pròpies lleis que als ciutadans del carrer ens obliguen a complir mitjançant la coacció física (el rei no podria ésser mai jutjat en cas de cometre un delictes, ja que es troba per sobre de la llei); per altra banda, cal fer avinent que, segons l'ordenament jurídic espanyol, cap mitjà de comunicació no pot parlar malament del rei, ni encara que fos amb arguments vers.

Malgrat tot, després de l'aprovació de la citada Constitució, el republicanisme continuava dominant entre amples sectors populars arreu l'estat, la monarquia borbònica, ni de bon tros, estava totalment afirmada, i podia caure en un

futur no massa llunyà. Per aquesta raó, des dels poders fàctics de l'Estat, s'organitzà una paròdia de cop d'Estat, encapçalat pel cap de turc de torn, el tinent coronel de la Guàrdia Civil Antonio Tejero, i que es portà a terme el 23 de febrer de 1981. En aquella invenció de cop d'Estat, el rei Juan Carlos exercí un paper "clau" en la rendició dels benemèrits insurgents, apareixent davant les càmeres de televisió, d'uniforme militar i abillat amb les corresponents xapetes, interpellant Tejero per tal que desistís de la seva dèria colpista. Tejero, és clar, es reté, com estava planificat que passaria; d'aquesta manera, d'un dia per altre, el Borbó esdevenia el garant de la democràcia a l'Estat espanyol, i peça clau fonamental del sistema polític sorgit amb nou (?) constitucionalisme. Ja no era, als ulls populars, prescindible per al sistema, ara havia esdevingut tot un heroi de masses, gràcies als bons "guionistes" amb que el monarca s'havia envoltat en tot moment, i gràcies, com no, als mitjans de comunicació espanyolistes, que li feren una bona campanya de màrqueting i que acabaren per encunyar aquella frase tan famosa d'"Espanya es gità republicana i es llevà monàrquica". Certament, una bona tragicomèdia, malgrat la mediocritat dels actors, mereixedora d'un Òscar de l'Acadèmia.

Que el suposat cop d'Estat fou, en realitat, un muntatge teatral enginyat amb la finalitat de justificar l'existència de la monarquia, en dona bon testimoni, anys després, un coronel de l'exèrcit espanyol, Amadeo Martínez Inglés, que afirma: "ni allò resultà un cop seriós, ni els guàrdies i militars que sortiren al carrer estaven contra el sistema, ni contra el nou ordre democràtic establert després de la mort d'en Franco, ni, per descomptat, contra la Corona. Amb el pas del temps s'ha sabut, ha sortit a la llum amb meridiana claredat, encara que ningú tingui molt d'interès a reconèixer-ho (i més que ningú els mitjans de comunicació que han mantingut sempre un espès silenci sobre els responsables), que l'anomenat intent colpista del 23-F sols fou en realitat un cop de timó palatí, una maniobra político-militar muntada des de les més altes instàncies de l'Estat (llegiu Sarsuela, Junta de Caps d'Estat major i cúpules de partits majoritaris) per a salvar (...) a la recent restaurada monarquia borbònica" (...) "Tot fou, encara que de moment pocs vulguin reconèixer-ho, un muntatge institucional, un cop flux palatí que contà amb la inestimable ajuda dels dos generals més monàrquics de l'Exèrcit espanyol i el consens vergonyós dels principals partits polítics".

És més, segons declarà Xavier Rocha i Rocha durant la IV Convenció per la Independència Nacio-

nal celebrada en el Palau de Congressos de Montjuïc de Barcelona, els dies 14 i 15 de maig de 1994, l'article bàsic de la Constitució, el número 2, en el qual la "Carta Magna" (com diuen els espanyols) queda fonamentada en la "indissoluble unitat de la Nació espanyola, pàtria comú i indivisible de tots els espanyols.", es tractà d'una imposició feta per les altes cúpules militars, al marge del Poder Constituent o, en paraules de Xavier Rocha, com a resultat d'una "intervenció extraconstitucional de les Forces Armades amb la resignació o la conivència del rei."

Per altra banda, cal recordar el baix suport popular que tingué la Constitució, obtenint en el referèndum només el beneplàcit del 58'97% dels censats. Això significa que un 41'03% de la població electoral no votà a favor del text, percentatge al qual caldria afegir tots aquells que, per qüestions d'edat, no vam poder votar i tots els que no havien nascut encara i que ara ja són majors d'edat. La major part dels catalans existents avui dia no votarem aquesta Constitució, però sí ens veiem obligats (legalment) a complir-la, al temps que molts dels que votaren sí ja han finat. Queda clar, doncs, que aquesta no és la Constitució dels joves de Catalunya, per dues raons fonamentals: per estranjería i perquè no hem participat en la seva elaboració i aprovació. Només caldria que els morts governessin els vius!

Una de les influències més sinistres que rebé la Constitució Espan-

yola de 1978 fou la de la italiana de 1947 pel que respecta a allò que es coneix com a "fons de compensació interterritorial", i que serveixen, per una banda, per a drenar l'economia catalana i ofegar-la; i, per l'altra, per a comprar fidelitats electorals en les terres del sud peninsular. A Itàlia, aquests fons de compensació van del nord del país a les terres del sud, i són controlats, sovint, per la Màfia, que és qui se'ls apropia; a l'Estat espanyol, el capital que surt de Catalunya i que, en teoria, hauria d'anar al desenvolupament dels països més pobres de l'estat, són utilitzats pels cacics del PSOE i del PP, en els petits pobles andalusos, extremenys i castellans, per a comprar vots i fidelitats personals, i estableixen, d'aquesta manera, un clar paral·lelisme entre el caciquisme mafios practicat a Sicília i Calàbria i el que es dona a les comunitats andalusa, extremenya i manxega amb el beneplàcit dels governs autonòmics, "casualment", controlats per tres presidents socialistes: Manuel Chaves, Rodríguez Ibarra i José Bono.

Com podem veure, aquesta Constitució que ens volen vendre no passa ni el més mínim test democràtic, malgrat tota la propaganda constitucionalista que sempre han fet els mitjans de comunicació espanyols, els mateixos mitjans de comunicació que controlen les regnes de la dictadura espanyola que, avui, encara ens atenalla. Ω

Alexandra Arnau

Refranys

El que no hauria de ser

En aquest apartat s'anomenen aquelles coses negatives de la vida que, gairebé sempre, són impossibles d'eliminar perquè formen part, dissortadament, de la condició humana. Cal tenir-les en compte per mirar de refusar el que ens pugui perjudicar.

1. A contes nous, baralles velles.
2. A roí, roí i mig.
3. A un traïdor, dos pèrfids.
4. Al mal i al bé, tothom hi afegeix.
5. Amb art i engany, es viu mig any. Amb engany i art, es viu l'altra meitat.
6. Amb diners, encara que ximplet, que bona persona el noiet!
7. Aquell que fa més el valent, sempre és darrer el sometent.
8. Beata bruixa, que amaga el peu i mostra la cuixa.
9. Cama curta, llengua llarga.
10. Casa d'altri sol criticar qui la seva no sap arreglar.
11. Com més alt, més animal.
12. Content jo, content tothom.
13. Cosa privada és desitjada.
14. Creu al pit, però dimoni en fets.
15. Davant d'un forrellat, tothom és honrat.

NOTA: Aquest capítol consta de 105 refranys. La resta els podreu trobar en el llibre de propera aparició "5.000 REFRANYS DE NOSTRA TERRA" d'Arola Editors, del qual en soc l'autor. Arola Editors - Polígon Francolí, parcel·la 3, 43006 Tarragona - Telèfon 977.54.76.11 E-mail: arola@tinet.fut.es. Ω

Grafic

FINANCIACIÓ A MIDA
EXTENSA VARIETAT DE MOBLES I QUALITATS

C/. Cardenal Rosell nº 84
Tel.- Fax 971 744 685

Coll d'en Rabassa
07007 PALMA DE MALLORCA

Belicisme i pacifisme

PER MARINA FERRÀ HAMELYNCK

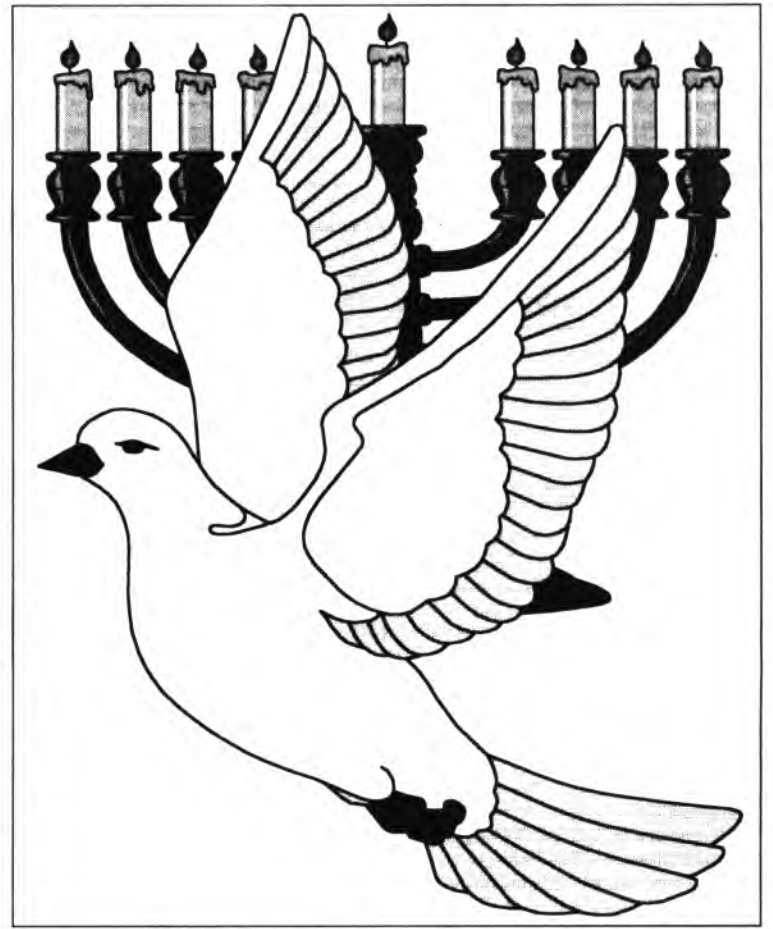
Els darrers aconteixements a l'Orient Mitjà, com la retirada israeliana del país de la zona de seguretat, ocupada per preservar la població de Galilea dels atacs terroristes des del 1978 en plena guerra civil al Líban, o la mort del president Hafez Assad a l'edat de 69 anys, així com l'agreuiment de la violència als territoris ocupats o administrats (trieu segons les vostres conviccions) ens fa pensar un altre pic que el conflicte àrab-israelià no té una solució massa senzilla. Com tampoc la té cap disputa territorial del món, sobretot quan cada bàndol té la seva part de raó, a Irlanda del Nord, als països africans, a l'Orient llunyà, a Oceania, etc. En realitat, ningú pot dir que no faci terrorisme. Hi ha terrorisme d'estat i terrorisme sense estat. La diferència està en que mentres hi ha uns "Senyors de la Guerra" que l'organitzen tot i que disfruten de l'aniquilació aliena des d'un despatx hi ha uns altres, el soldat cridat a files apenes acabada la seva adolescència i molts de pics en plena pubertat, el reservista, la població civil massacrada, la família de militars o guerrillers esperant pacientment i amb l'angoixa de no sobre ni el com ni el quan l'arribada del marit, del fill, de l'estimat, etc., que en pateixen les conseqüències. Jo no crec que cap militar del món alhora de combatre cos a cos pensi en l'honor de la Pàtria o en altres motivacions secundàries. En aquell moment esdevé la lluita per la supervivència. Hem record de cert periodista que havia estat al conflicte de l'antiga Iugoslàvia de principis de l'any noranta i que en aquell moment acabava d'arribar d'allà i estava explicant el que passava dins tota aquella bogeria de neteja ètnica i odi entre religions, i va dir una frase ben senzilla però ben dramàtica que es pot aplicar a la humanitat sencera des del començament del món, a la guerra quan tens una altra persona davant teu armada a punt de disparar el que passa és que el mates o ell et mata a tu així de senzill, i no es ot pensar massa supòs perquè entre que t'ho penses ja t'han mort. La guerra quan es viu d'aprop dona una sensació d'anarquia i destrucció. Un al·lot sionista molt creient hem demanava després de sentir una conferència sobre la situació de l'Estat d'Israel actualment que m'havia semblat la xerrada. Bé, jo li vaig dir que tot el que van dir ja m'ho sabia, que si és l'única democràcia de la zona, que si Israel és molt petit

si el compares amb el conjunt de països àrabs, etc. tot això hem sonava en aquell moment a disc ratllat ja que l'he llegit, l'he vist damunt mapes, fultlets, pel·lícules, documentals, guies de viatge, alguna que altra biografia, sobretot "My Life" de Golda Meir, un llibre que recoman per entendre el que passa pel cap d'un/a polític/a d'un país tan conflictiu, novel·les, contes d'humor, d'assaig, etc. i bé jo per picar-li i sobre de quina banda estava hem vaig fer la beneïta i vaig generalitzar a propòsit.

Li vaig dir: Tot això ja m'ho sabia, supòs que Barak dona una de cal i una d'arena perquè no hagi un conflicte entre laics i religiosos i ell hem va respondre que he de veure les tonalitats grises, no només el blanc o el negre. Però, hauria fet millor de fer-me entendre que havia de redefinir el que era blanc i el que era negre. L'aigua pot ser potable, pot estar barretjada amb porqueria, o només podem trobar porqueria. Però al cap i a la fi, l'aigua mig diluïda dins la porqueria no és potable i no es pot beure. El que passa és que blanc no vol dir agnòstic, pot ser autocrític, supòs que hem volia dir això, però això jo ja ho sabia, estimat. I espero que sapiga si llegeix aquest article que per a jo, encara que faci el paper d'aigua no potable no m'engana. És un colom blanc, aigua pura, com jo, encara que es disfressi de gris.

I això hem recorda un altre colom blanc amb la seva missió de fer de guia espiritual, inspirat com tots per l'Esperit que guia els coloms que volen per aquest món intentant fugir dels voltors, de les aus de rapinya, però de vegades això falla i t'escorxen, t'intenten destrossar. Però el que no tenen en compte és que hi ha un Colom Blanc, el pare de tots els coloms, encara que de vegades li surti un aucell que no sap ben bé que és, això són les tonalitats grises, que protegeix els seus fills, i els guia cap a Ell. Bé, tal com va dir aquell colom blanc, fill de Levi, així era el seu llinatge britànic, al seu comentari religiós, en un sepeli per un altre colom blanc molt conegut: "(...)El que és especialment dolo-

rós és que aquesta tragèdia ha vengut no de part d'un dels enemics d'Israel, si no d'un dels nostres desencaminats estudiants, el qual creia fer-ho per Déu. Ell, influït per una propaganda irresponsable i malvada, volia amb aquest gest salvar a Israel. Pertany a la mateixa essència de la democràcia, que es pugui i s'ha-gi d'exercir la crítica, però això ha de fer-se sempre des de la discussió lleial i mai pel mitjà de la violència, del terror i molt menys del crim (...) Res hi ha més gros que la pau. Un dels noms de Déu és "Pau" i la nostra oració principal, l'Amida, la decimocitava oració i el Kaddish pels difunts i l'oració per a la benedicció de la taula acaben amb "pau". E. Isaias i Micha anuncien al món la pau com la meta de la nostra esperança futura. Segons la tradició, el temple de Jerusalem fou destruït només a causa de "Sin'at Chinam", és a dir d'un odi va. Que en el seu lloc regni una inacabable pau "ahawat chinam". I nosaltres demanam a tots els homes i dones de bona voluntat que facin feina constantment per la pau, per tal de que no es torni sacrificar un altre Isaac sobre l'altar de la guerra. Nosaltres tenim la promesa d'un futur sense conflictes. Nosaltres volem ser sempre uns eterns optimistes. I, al final de la lectura de la Torà sentim que referent a la recerca insistent de la pau a la terra no pot haver-hi interrupcions. Llegim el relat del naixement de Rebeca i a la setmana següent, sentim el de la mort de Sara, que morí de pena en sentir la notícia de que Isaac havia de ser sacrificat. Rebeca omplí el buit deixat per Sara i es convertí en el consol i la fortalesa d'Isaak. Els rabins expliquen el versicle a l'Eclesiàstic (Kohélet): "El sol sorgeix i el sol es posa", d'aquesta forma: "En això no hi ha res d'extraordinari. Però tu l'has d'entendre d'aquesta forma: "Abans que es posi el sol d'un just, Déu fa que surti el sol d'un altre just." I per tal de fonamentar aquesta explicació, ells donen molts d'exemples, com per exemple, Moshe i Ieshu, Elí i Shamuel. Per això, el naixement de Rebeca ve men-

cionat abans que la mort de Sara.

Un sol s'amagà, però nosaltres no restam orfes. D'altres reprendran el treball per la pau.

Això dona molt de consol i des d'aquest consol i des d'aquest consol nosaltres podem celebrar el dissabte, doncs hi ha esperança i futur."

Si tothom ha de fer feina per la pau i per la justícia social i això ja ens ho deïa un altre Rabí, conegut per moltíssima de gent a tot el món, Ell ja predicava el regne de Déu a la terra.

I també el van escorxar els voltors, mentres tots els coloms estavem tan despistats i aterroritzats que no sabíem el que passava ni el que passaria.

Després ha passat a la història com Príncep de la Pau, però desgraciadament ens hem trobat amb gent que ha tergiversat la seva paraula, que ha escorxat al seu poble en nom seu. Quina bogeria! Quin absurd, no s'entén. Però aquell Fill de Leví, continuant amb la seva "midrash" del divendres horabaixa, ja ens consola diguent que els nostres màrtirs i els del poble d'Israel han donat la vida per a la glorificació de Déu. I que ell el general de la guerra donà la vida per la pau. Hi ha moltes formes de patir martiri, els torturadors, les ànimes de l'obscuritat, les aus de rapinya mai descansen, patir

calúmnies per haver defensat la Veritat és una forma més de donar la Vida, donar l'ànima per a glorificació de Déu, Adonai, i tots aquells que l'han patit es salven si es mantenen en la seva Fe, si són forts per aguantar la injustícia i no caure en la desesperació. Podem parlar de tanta gent, de tants de servidors de Déu, de tants de profetes, que l'han patit. Jo penso que Rabin ja començava a ser un màrtir de la pau quan cada divendres havia d'aguantar els insults, les manifestacions cruels de rebuig cap a la seva forma de dur el problema de la guerra amb els àrabs, quan cremaven retrats seus i el maleïen, calumniant-lo com a traïdor. Però qui són els traïdors? Els que no fan més que lluitar per un futur millor des del lloc legítim que els ha donat Déu o els traïdors que mesclen les coses del César amb les de Déu, s'aplotronen al poder per destruir els que segons ells són voltors i els que segons ells són coloms, immolant els que descobreixen la seva identitat de voltor i ensumen la porqueria que hi ha diluïda dins l'aigua?

El cas és que això passa a totes les cultures. I no ens ha d'estranyar que molts de justos, de pacifistes, d'autocrítics, de reformistes hagin mort per gent que es creia estar en possessió de la Veritat. Ω

Restaurant
Cafè Carboner

(DIMARTS TANCAT)

Ctra. Manacor, Km. 28 - Tels. 971 64 65 04 - 971 64 40 66
07230 MONTUIRI

Cafeteria - Restaurante
BONAIRE

Menú

Dies feiners 925
Diumenges 1.400

Ctra. Militar, 215 • Tel. 971 743 225 • El Arenal

EL BASTIÓ DE LA PORTA PINTADA

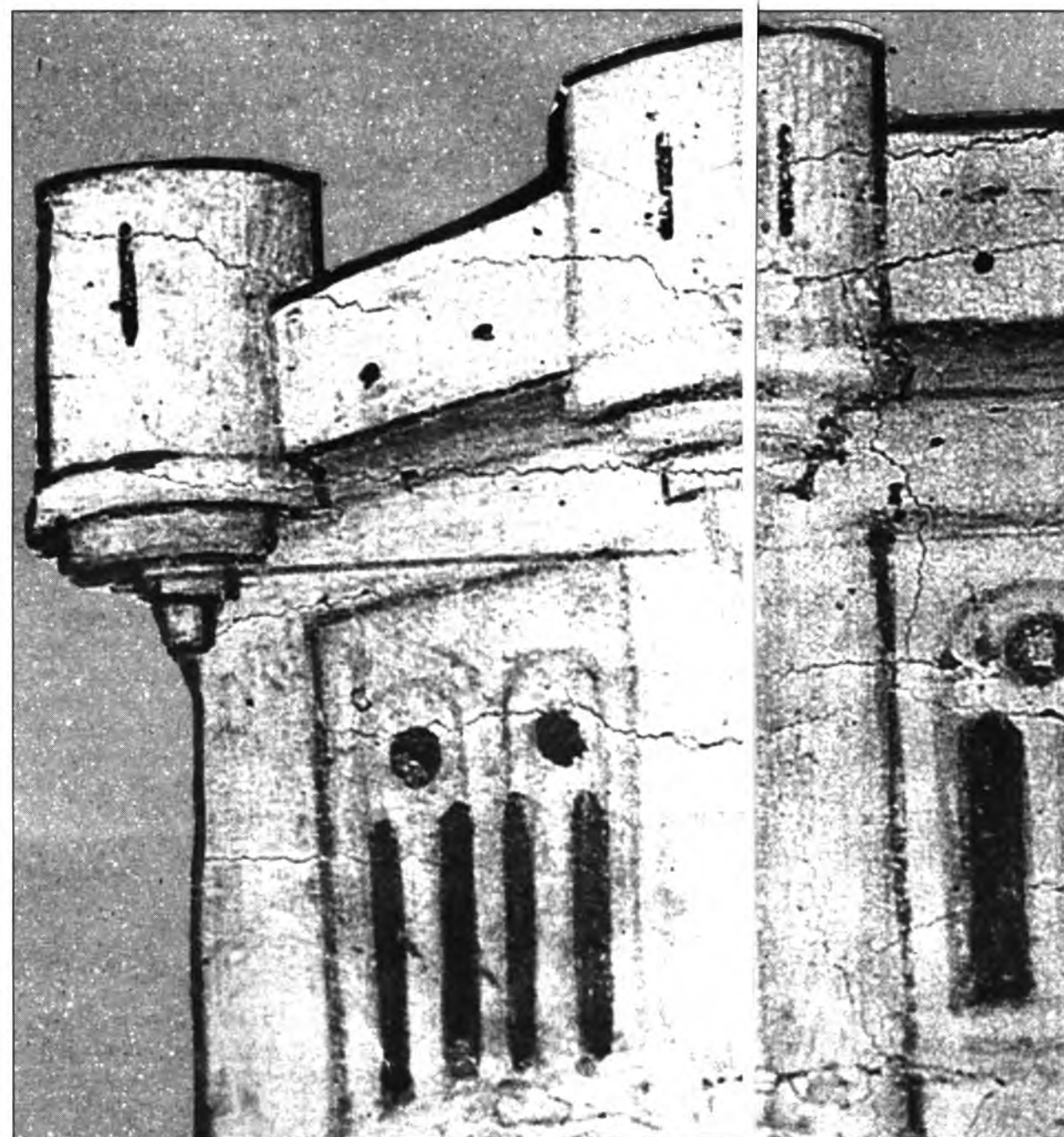
El bastió de la porta de Santa Margalida i el quadre de Sant Jordi de Pere Niçard

PER MARINA FERRÀ A-HAMELYNCK

S'ha descobert recentment un bastió construït entre el 1543 o el 1544 com un afegit a la porta de Santa Margalida o la Porta Pintada, d'origen islàmic on segons les cròniques entrà Jaume I per conquerir i ocupar definitivament la Medina Mayurqa i obligar a Walli de la taifa, Abu Yaya a rendir-se després de mesos i mesos de setge. Segons conta la llegenda el cavaller Sant Jordi intervingué de manera miraculosa en favor del bàndol dels catalans el 31 de desembre de 1229 i els ajudà a ocupar-la definitivament. Aquesta rondaia la trobam reflectida en el quadre de Pere Niçard que actualment està en procés de restauració, l'obra va ser encarregada per la confraria de Sant Jordi del temple de Sant Antoni de la Porta i ens mostra una Ciutat de Mallorca idealitzada, imaginària i emmurallada amb clares influències de la pintura flamenca. En aquesta Ciutat trobam el Palau Reial, el recinte fortificat, el port amb els vaixells navegant per la badia, el moll amb les barques varades i els descarregadors fent la seva feina amb les mercaderies venudes d'arreu del món, i els centres d'oració de l'urbs medieval. L'estudi minuciós del quadre fet amb els darrers avanços tecnològics ens està descobrint

detalls nous del quadre i ens ajuda a entendre la vida quotidiana dels personatges, els mariners, els comerciants, els pagesos, els donants, els cavallers, etc. Els protagonistes, Sant Jordi amb els pòmuls marcats i els gests endurits per mil batalles, clavant la llança al dragó, en primer terme, amb una armadura resplendent com un mirall, i en segon terme la princesa alliberada en posició orant amb els cabells castanys clars, rinxolats i llargs, amb un vestit de vellut vermell, la cara allargada, amb la pell fina i blanca i un tocat semblant a moltes imatges de santes de la iconografia religiosa del Benelux. I en darrer terme la ciutat, absorta en les activitats diàries, menys el rei i la reina que des de l'Almudayna fan d'espectadors de tot el que passa dins i fora de la ciutat fortificada. Tot això fa un conjunt molt vitalista, que contrasta amb el panorama de desolació i mort causat pel dragó. El quadre es podria dividir en dos plànols contrastables, el mal, la bèstia, en colors morts rodejada per les restes cadavèriques dels inferidors que han caigut en les seves arpes i la lluita victoriosa de Sant Jordi sobre aquesta per defensar els més febles i en definitiva el bé, la vida, reflectida en colors més

vius, en la vida diària del poble i en l'oració de la donzella. Però sortiguem de l'obra pictòrica i tornem a la Ciutat de Mallorca real, a la nostra Palma de l'any dos mil amb les murades esbucades i oberta al món, com la plaça d'Espanya, rebatejada plaça Burundi en honor als joves venguts d'altres hemisferis per cercar una vida millor a la nostra illa, i que han fet de la plaça propera al bastió recentment descobert el seu punt de trobada i de reunió amb compatriotes i amics. El bastió es va convertir a partir del segle XVII en un magatzem de pólvora, com a element defensiu. Actualment l'empresa promotora de la construcció de l'edifici està intentant interposar recursos judicials al davant de la declaració per part del Consell Insular de Mallorca de B.I.C., que intenta protegir el bastió d'aquesta forma, i insta a la constructora dels habitatges a integrar aquesta peça de la murada renaixentista dins el futur edifici, ja que segons els promotors els costaria massa doblers del pressupost conservar-lo, encara que al principi estaven disposats a fer que l'estructura fos visible des dels apartaments. Esperem que es pugui conservar d'alguna manera al final. Ω

Fortificació del segle XIV a Ciutat de Mallorca segons la pintura de Sant Jordi de Pere Niçard.

L'enderrocament de l'antiga fàbrica d'Olis Balle, construïda l'any 1913 i d'estil modernista ha deixat al descobert un bastió de la murada que data del segle XVI i que es va afegir a la Porta Pintada. La construcció d'uns habitatges al terreny i el cost de la seva conservació dins el futur edifici fa difícil que puguem gaudir del descobriment. Una possible solució tal volta seria el trasllat de l'estructura defensiva peça per peça al parc de les estacions, per exemple

El feudalisme en el segle XIII

PER MIQUEL LÓPEZ CRESPI

Tomba dels Montcada (Monestir de Santes Creus).

El dematí del 5 de setembre de 1229 l'esquadra cristiana del rei Jaume I salpava de Salou, Tarragona i Cambrils. En total: 155 naus que transportaven 1.500 cavallers i 15.000 peons. Guillem de Montcada anava en el vaixell-ensenyà; el seu cosí Ramon de Montcada seria un dels primers cavallers en desembarcar. Els barons decidiren fer-ho a Portopí. Quan la flotilla arribà, el bisbe de Barcelona parlà, tot ajudant a encendre l'esperit de la croada, que era portar les forces cristianes a la victòria. Guillem de Montcada s'uní a l'Eucaristia, oferta dalt del vaixell, "i de genollons rebé el seu Creador, plorant, amb les llàgrimes rellicant-li per la cara". Com a caps de la flotilla, Guillem i Ramon rebren tot el fragor de la resistència sarraïna en la batalla inicial i foren morts. Els Montcada moriren en la "batalla de Sa Porrassa" el 12 de setembre de 1229. Fins aquí els fets narrats per les cròniques. Però... ¿qui eren en realitat els Montcada, aquests descendents d'una de les més importants nissagues catalanes de l'Edat Mitjana? L'historiador John C. Shideler, professor de la Universitat de Spokane (Washington, EUA) ens en dóna abundosa informació en el seu llibre *Els Montcada*. John C. Shideler ha consultat l'Arxiu de la Corona d'Aragó, els arxius de la catedral i de les diòcesis de Barcelona, Vic, Tortosa, Girona i Urgell, la Biblioteca de Catalunya, l'arxiu municipal de Tortosa, l'Archivo Histórico Nacio-

nal de Catalunya i l'arxiu departamental de Perpinyà, entre d'altres. És evident, com demostra l'estudi de Shideler, que el poder d'uns senyors feudals com els Montcada no hauria pogut existir sense els pagesos. Eren ells els que conreaven la terra, criaven ovelles, porcs i aviram, i mantenien els castells dels senyors. Els pagesos mantenien senyors i cavallers, alimentaven els seus cavalls i subministraven carn, pa i vi a les seves taules. Tota la superestructura jurídica, cultural, religiosa i administrativa d'aquella època estava basada en aquest domini feudal. Eren els pagesos qui pagaven rendes sobre les seves terres, tributs als senyors, delmes a

l'Església; i eren ells els que sofrien tota mena de mals usos. L'ingrés més bàsic i constant d'aquests senyors feudals procedia de les rendes de la terra. Rendes que eren aportades en fraccions de gra, parells de gallines i permils salats pagats pels llogaters. A més de les rendes de la terra, els senyors recaptaven molts d'altres impostos, entre ells serveis de mà d'obra; l'usatge de farga, l'usatge de forn i altres quotes i drets d'hospitalitat. Els "drets d'hospitalitat" era una de les maneres que tenien els senyors per imposar càrregues addicionals a les comunitats de pagesos que governaven. Una altra de les maneres era fer pagar impostos pels productes excedents amb què els camperols podien comerciar als mercats locals.

Un altre ingrés per als senyors de Montcada procedia dels delmes de l'Església. Encara que teòricament aquests eren recaptats per l'Església, havien arribat a ésser considerats feus del senyor del castell sota la protecció del qual exercia el rector de la parròquia. A més dels ingressos de les rendes, els "usatges", els delmes i les quotes, els senyors de Montcada es beneficiaven de l'administració de justícia. Aquest dret produïa un tant que era compartit pel senyor (dos terços) i el castellà (un terç). Per si encara mancàs alguna cosa, hem de saber que tota la parafernàlia feudal s'aixecava damunt altres deures i imposicions. Aquest terme cobreix els tributs forçats de la producció agrícola, els impostos de cap

o de cor, els tributs de transferència de la propietat i la recaptació dels mals usos. Hi havia també les *questes* (pagaments obligatoris sobre la collita), les *toltes* i les *forcies* (més tipus de tributs). A part d'això, els Montcada recaptaven igualment l'*acapte*. A diferència de les *questes*, *toltes* i *forcies*, que gravaven les collites, l'*acapte* era un tribut pagat personalment pels individus d'un senyor. Ens podríem allargar encara molt més parlant del poder i de l'explotació que exercien els senyors feudals sobre els pagesos de l'Edat Mitjana però *Fets i personatges* només ens ha concedit el petit espai que heu llegit (el llibre de John C. Shideler té 238 pàgines!). Ω

L'esperit de Vauban

PER MIQUEL FERRÀ MARTORELL

Ja en els plànols del capellà-matemàtic Garau podem veure a Ciutat de Mallorca com una plaça forta, ben murada, amb una dotzena de baluards, cinc ponts sobre els fossats i les diferents portes d'accés a la població, la del camp, la de Sant Antoni, la famosa Porta Pintada, la del Jesús i la de Santa Catalina, totes aquestes per la part de terra, i la Porta de Mar, la Portella i la Porta del Moll a la costa. El prevere que dibuixà el detall de les fortificacions, el 1644, no imaginava, potser, que aquelles obres de defensa es perllongarien, amb noves tècniques i reformes fins al segle XIX. Explicava Ramon Medel a l'any 1847 que "la Ciutat de Mallorca està voltada d'altres i fortes muralles i la circumvalació de la contraescarpa, no comptant el Fort II (Hornabeque) ni els rebellins mida

21.495 peus. Construïdes d'excel·lents mamposteria tenen un espessor en la seva base de catorze pams. Començaren a construir-se en temps de Felip II, 1562, i l'enginyer fou l'italià Jordi Fre-

tin. En el segle XVII hi treballaren els arquitectes Antoni i Jaume Saura i en el segle XIX tècnics com Llorenç Abriñes i el polifacètic Pere d'Alcàntara Penya. No oblidem, però, el segell de

Vauban en totes aquestes obres de fortificació, autèntic artífex d'aquestes teories de pràctica defensiva. Sebastià Le Prestre, senyor de Vauban (1633-1707), enginyer militar francès, posà també el seu segell al sistema enmurallat d'aquesta i altres moltes ciutats d'arreu del món. Recordem alguns punts d'aquell llenguatge tècnic i així podem parlar dels baluards, les goles, la plaça d'armes d'entrada i la plaça d'armes de sortida, els reductes de la mi ja lluna, les talladures, la caponeia, les tenalles, les escarpes, les cortines, els flancs, les poternes, les barbetes, els camins coberts, els bastions, els redents, la contraguàrdia, el cavaller de trinxera interior... Tot un llenguatge oblidat que altre temps constituïa una autèntica ciència per a fer d'una ciutat un castell inexpugnable. Ω

Escut dels Montcada a Santa Ponça.

PETITS ANUNCIS

BORSA IMMOBILIÀRIA

Llog per dies apartament a Palmanova. És ideal per trobades amoroses. Tel. 469441.

Deixaria cambra doble a casa compartida, jardí i hortet. Molt econòmic. Preferentment gent jove. A Santa Ponça, urb. Galatzó. Tel. 671419.

Cerc cases per llogar tot l'any, amb piscina. Tlf. 971 867284.

SERVEIS PROFESSIONALS

S'ofereix jardiner amb coneixements de cuina. Demanau per en Lluís. Tel. 604790.

Cerc feina per guardar nins petits a ca seva a a ca meva per les zones de Sineu i Maria. Tel. 525380.

Cerc feina per guardar nins a Can Picafort o Inca. Carrer Nou, 5, Maria de la Salut.

S'ofereix pintor empapador, econòmic, seriós, ràpid i net. desplaçament per tot Mallorca. Tel. 203239

Pneumàtics Son Ferriol. Equilibrat de rodes, canvi de rodes i pegats, alineament de direccions assistida per ordinador. Avda. del Cid, 73. Tel. 427553. Son Ferriol.

Si teniu qualche vidre trencat, crida al 473819 i el vos posarem tot d'una.

Cerc feina per fer a ca meva. Tipus ceràmica, sabates o similar. Tel. 297067.

Cerc feina de representant d'arts gràfiques o comercial de publicitat. Tel. 297667.

Es confecciona o arregla qualsevol peça de vestir, cortines, coixins, etc. Tel. 771005.

Es passen treballs a màquina i per ordinador. Netedat i rapidesa. Tel. 771005.

Gabinet de Psicologia. Neurosis, trastorns de caràcter, psicoteràpia infantil, depressió. Tel. 427193.

Cerc feina per guardar nins a la comarca de Cala d'Or. Tlf. 842156.

S'ofereix mariner amb experiència per a tenir cura i netejar vaixells. Lluís 971 604 790 - 609 723 707.

Representants musicals que es posin en contacte amb "Marejol" per contractar actuacions a les Illes. Som un grup capdavanter al Principat. Tel. 933 593 632.

PERSONALS

Atenció, catalans i catalanes independentistes. Vull cartejar-me amb tots vosaltres. Estic boja pel bon rock català: Sau, Els Pets, Lax'n'busto. No us talleu i escriviu a Marta. Indústria, 114-08030 Malgrat de Mar.

Als Països Catalans es fa molt bona música! M'agrada, però, en especial la que surt de Mallorca a càrrec d'en Tomeu Penya. Independentistes, si somnieu en una nació lliure plena de música catalana i de vibracions nostres, escriviu-me: Francesc Bujet. Passeig

del Migdia, 32-2-3-17200 Palafrugell.

Ens agradaria cartejar-nos amb al·lots i al·lotes que com nosaltres estiguin penjats/penjades per Lax'n'busto i que defensen la nostra llengua. Raquel Llagostera Costa. Gardènia, 4-08880 Cubelles.

Cercam gent entre els 18 i els 45 anys per excursions, sortides, etc. Abstenir-se els qui vagin de mala fe. Apartat 1.792 Ciutat.

Pensionista de 78 anys, 1'80 d'altària, català. Vull conèixer senyora pensionista entre el 50 i 70 anys, per no estar tot sol. Tenc bona pensió i pis amb 5 habitacions i dos banys. Cerca'm al 462536. Ferran.

Hola! Som una al·lota felanitxera. Som molt independentista, i estic boja pels Sau, pels Ocults i pels Pets. Segur que si m'escriviu feim una gran amistat. Som molt divertida. Adéu. M. Glòria. Carrer d'en Magallanes, 29- 07670 Portocolom.

Vull intercanviar revistes, còmics, fanzines i adhesius amb tots aquells joves que estiguin orgullosos de tenir sang catalana o basca a les seves venes. Pau Arranz- C/ 2 Volta 31- 07209 Son Mesquida-Mallorca.

Cerc femella maca, romàntica i amb les ungles llargues. Escriviu a: Oscar carrer Blanquerna, 58- 07010 Palma.

Jove de 29 anys, fadrí, amb estudis universitaris, agradós i simpàtic, desit-

jaria conèixer al·lota formal de 20 a 27 anys. M'agrada el ball de saló i som bastant actiu. Anima't i escriu-me a l'apartat 690 de Ciutat.

Hola, Em dic Raquel i tenc 14 anys. Tenc ganes d'escriure'm amb gent de 14 a 16 anys. Si vols escriure'm... Raquel González-C/Ansel Calvé, 13, 1er 3er-08950 Esplugues de Llobregat (Barcelona).

Som un alemany de 38 anys, cerc amigues i amics per a sortides i més. També vull estudiar la llengua mallorquina. Escriviu-me a la Bústia Postal 97 - 07080 Ciutat.

Sóc un noi de 31 anys. Solter. Nominusvàlid. Vol-dria mantenir correspondència amb noia minusvàlida que tenguí bon caràcter, culte, es senti sola. Escriviu a la Bústia Postal 163 - 08400 Granollers (Vallès Oriental).

Cerc al·lota sense fills de 22 a 28 anys. Signe Lleó o Sagitari, que sia capaç d'estimar sense traïció. Telefona'm al 512018 dies feiners a partir de les 23 hores.

Atenció: administrativa cerca amigues i amics per a sortides, excursions, i a l'estiu anar a la platja. Bústia Postal 1400-07080 Ciutat.

Capritxós, especial, diferent i atractiu jove de 27 anys, cerca dona independent i intel·ligent que vulgui companyia, carícies, massatges i sexe durant les seves estades al principat, a canvi d'ajuda econòmica. Manel 907843901-973603214.

Hola, al·lotes, noies, *ragazzas*. Som dos joves de 24 anys, morens i atractius que desitjan conèixer al·lotes *enrollades* i catalanoparlants, si és possible, per a fer acampades, organitzar festes, sortir e marxa i passar-ho bé durant l'estiu. Som genials. Anima't que ets jove. Escriviu a C/ Joan Alcover, 1 Algaida (Mallorca) C.P. 07210.

Hola, soc un noi de 16 anys i estic interessat en cartejar-me amb gent que

també defensi l'alliberament nacional dels països Catalans. M'agraden "Els Pets" "Brams" i "Jo t'ho diré". Enric Blanc. C/ Montcada, 1 - 08291 Ripolllet.

Naturalesa, la mar, la muntanya, una pel·lícula, un cafè... si ets dona, atractiva i divertida, t'he de conèixer urgentment. Bústia postal 1174 - 07080 Ciutat de Mallorca.

COMUNICATS

Si vols rebre la revista L'LLA gratis, la pots demanar a Edicions Bromera, Polígon Industrial, 46600 Alzira. Tel. 96-2402254

Per a tots aquells i aquelles que vulguin lluitar contra l'invasor, contra els traïdors, contra l'explo-tació obrera, i per una terra lliure i catalana, els Maulets tenim obert l'apartat de correus 349 C.P. 43480 de Salou (Tarragona), per a qualsevol informació o col·laboració contra l'ocupant.

Si voleu rebre llibres en català gratuïts sobre diferents temes d'actualitat, socials o teològics, sols us cal escriure a *Cristianisme i Justícia*, carrer Roger de Llúria, 13, Barcelona 08010, o telefonau al (93) 3172338.

Professora titulada fa classes de solfeig, piano i harmonia. Individuals i en grup. Tel. 756114. Magdalena.

Universitària fa classes de repàs d'EGB i català a la zona de Pere Garau de Ciutat. Tel. 243383.

Si voleu intercanviar adhesius, revistes, informació, etc, sobre el tema d'alliberament nacional, escriviu a l'Associació «Xavier Romeu». Apartat de correus, 36. 43480 La Pineda. Tarragona.

El Consell Nacional Català ofereix diversos llibres, gratuïtament, a tot aquell que els els demani, al voltant dels drets i història de la comuna pàtria catalana. Podeu escriure a l'Apartat 15.071 de Barcelona-08080.

Si voleu rebre informació sobre les Joventuts d'Esquerra Republicana

(JERC), i rebre els nostres butlletins, escriviu ara mateix a: JERC-Illes. Santiago Russinyol 1, àtic. 07012 Ciutat de Mallorca.

Estam interessats en un intercanvi cultural amb persones i institucions dels Països Catalans que desitgin informar-nos sobre el passat i el present del dits països i estiguin interessats en qüestions vinculades a l'Argentina. Escriviu-nos a: Baigorria 1337 .200 Rosario-Argentina.

Acció Cultural del País Valencià i el Bloc Jaume I ja és a Internet. Si voleu intercanviar propostes d'acció i lluita, o informar d'activitats, etc., podeu connectar: ACPV @vlc.servicom-es

Vos recomanem boicotejar les ONG's espanyoles AGNUR España, Médicos del Mundo i Unicef amb els bancs espanyols Central Hispano i Banco de Santander que els donen suport.

Subscripcions gratis a còmics en català per a nins de 6 a 10 anys. "El Llaüt de Xàbia" -Apartat 53- Xàbia 03730 Patrocinat pel Magnífic Ajuntament de Xàbia.

Cursos gratuïts de llengua andalusa. Podeu adreçar-vos a: LENGUA (Ensenians a Dittansia de la Yenwa Andalus) P. Pedro Romana, 1-4-2-14007 Còrdova.

Si ques recibir el Puxa Asturias en to casa, y de baldre, sólo tienes qu'enviar la direicion a: Endecha Astur-Puxa. Cai Llan-greu, 10, 2er-Xixon 33206-Asturies.

La meva col·lecció té 20.000 adhesius polítics. Faig exposicions. Crec persones que hem facin arribar enganxines de l'Esquerra Revolucionària. Paniello-Apartat 139 - 22400 Monsó-Osca.

"El Full" és una publicació interna de l'Associació Roca i Ferreres. Si voleu rebre'l gratuïtament comuniqueu-nos el vostre nom i adreça: Apartat de correus 9247, 08080 Barcelona.

ANUNCIAU-VOS DE FRANC A L'ESTEL

Nom.....DNI .....

Cognoms.....Tel.....

ATENCIÓ

- Escriviu un sol anunci per cupó
- Usau lletres majúscules
- Escriviu dins el requadre el text

Ompliu aquest cupó i enviau-lo a:
L'ESTEL. Apartat de Correus 124. 07600 S'Arenal de Mallorca

PETITS ANUNCIS

Lluita, la revista de l'independentisme valencià és a Internet: <http://www.estelnet.com/lluïta>.

Si voleu afiliar-vos a sindicats nacionals catalans: C. S. C * 93 4541188.

Oferim de franc cursos bíblics i subscripcions a revistes cristianes en català: Ajuda Evangèlica dels Països Catalans. Apt. de Correus 1.022. 12995 Castelló. Tlf. (964) 207607.

Els Castellans de Mallorca, necessitam gent!! Si t'agrada passar-ho bé. Si vols tenir nous amics sans i saludables. Si t'agrada fer pinya amb un projecte nou: Fes-te Castellà!! Vine a veure'ns!! Assagem els dissabtes a l'Escola d'Adults son Canals. Carrer son Canals, 10. Telèfon 452414, Isidre.

Pintors, escultors, fotògrafs, etc., interessats en exposar les seves obres, així com gent interessada en comprar o simplement en visitar l'exposició del moment, podeu passar pel Café es Museu. Carrer Guillem Timoner, 10-Felanitx.

Grup folclòric sense gaire pretensions cerca sona-

dors i sonadores, cantaires i gent engrescada per seguir fent coses. Actuam alguna vegada, no guanyam gaire, però ens ho passam d'allò més bé. Ens reunim els dimecres a les 20'30 al Rafal Vell (Antiga escola). Som gent acollidora. Trucau al 971 505374

Els nacionalistes interessats per un sistema d'intercanvi cultural i turisme alternatiu per a nacions sense estat, podeu informar-vos a: Turisme Alternatiu: Bústia Postal 1.171 Castelló 12005. Es tracta d'un sistema de llarga trajectòria provada arreu del món, molt adabtable i econòmic.

Les persones interessades en les activitats de les Associacions i clubs UNESCO poden adreçar-se a la Federació Catalana de la Unesco: Mallorca, 207-08036 Barcelona. Tlf. 932534367.

Necessitam persones amb idees i ganes de tirar endavant la nostra llengua i la nostra cultura. Associació la Brúxola. Tlf. 93 4353323.

Coleccionau Fanzines? Voleu saber que fan els/les independentistes

del Tarragonès? Subscriviu-vos al Butlletí del Col·lectiu independentista "El Timbaler de Bruc". Per 600 peles el rebreu cada dos mesos durant un any. Bústia Postal, 7-43893 Altafulla.

Si us interessen les llengües minoritzades de més a prop, adreçeu-vos a: **Llengües Vives**. Bústia Postal 5224/08008 Barcelona.

Si vol rebre l'*Euskararen Berripapera* (en foraster) gratuïtament escriviu a: Hizkunta Politikarako. Wellingtono Dukea, 2 - 01020 Vitoria-Gasteiz (Araba).

Coleccionista d'adhesius compra, canvia, recolleix material d'esquerra revolucionaria o independentista. Coleccionisme I.S.G. Bústia Postal, 135-48980 Santurzi-Biskaia.

Col·laboreu! Ajudeu-nos! Per un projecte de documentació d'indrets de les Illes i dels Països Catalans necessitem targetes postals (noves o utilitzades de "Escudo de Oro" Biblioteca Catalana de Krefeld - Box 1665 D-47716 Krefeld Alemanya. Tel. 07-49215126635.

Classes particulars. Totes les assignatures i tots els nivells. Petits grups. Professors/es titulats. Preus econòmics. Telf. 971467931. Ciutat de Mallorca.

Classes particulars d'hebreu, grec i llatí a tots els nivells. Jordi 971242795

Piano Blues, Jazz, Rock. Classes particulars. Harmonia moderna. 971242795 Nanel.

A tots els valencians que vulguen contribuir a la construcció nacional del País Valencià. L'associació cívica Tirant lo Blanc us espera. Som els nacionalistes valencians. 963879408.

Sóc professor d'una DIWAN (escola bretona) i escric il·lustrat català. Envieu-me Informació sobre els Països Catalans, especialment de tema d'ensenyament: Gràcies. Joel Donnart-44, Hent Frinaoudour, Penc'hoad-F-22860 Plourivou Breizh/Bretanya - Estat francès.

El Call, la revista dels jueus dels Països catalans és a internet. <http://www.fortunecity.com/victo->

rian/coldwater/252.

Acaben d'editar-se els Evangelis segons sant Mateu, sant MARC I SANT Lluc, en versió interconfessional, en llengua catalana, en cassettes i CD. El seu preu per joc és de 3.000 ptes. Posteriorment s'editarà l'evangeli segons sant Joan. També hi ha editat tot el Nou Testament en Braile en llengua catalana, i edició interconfessional. Són 22 volums, i es poden demanar a Mn. Joan Magí, Parròquia de sant Pere i sant Pau, 43007 Tarragona.

Ha nascut Correfoc!!! Una revista de literatura i Història catalanes. 64 planes 250 ptes. Col·labora-hi o fes-te'n subscriptor. Tlf. 971 200 810. Lluís.

A Ciutat estam creant el primer equip de rugbi català de Mallorca. Els Almogàvers. Interessants cridar al 971 200 810. Lluís.

BORSA DEL MOTOR

Si vol un cotxe nou de la nostra gamma, véngui i

en parlarem. Agència oficial Renault. Tel. 413867. Son Ferriol.

Venc Harley Davison Heritatge Softail Clàssic. Modelo 95 matrícula IB 1995 BY. Tlf. 971820717.

VENDES

Venc piano marca TLEYEL, un quart de coa, en bones condicions. Mig milió de pessetes. Tlf. 939 373 151.

Venc figures d'escaiola noves per decorar o polí cromar: àngels, betlems, fruites, flors... per lots o a la menuda. Trucau capvespres i vespres al 971 29 44 44.

Venc embarcació Borràs 640. Bon estat i bon preu. Tlf. 971 865 405

Videoconsoles, jocs, còmics a preus realment assequibles: Infomanga, carrer de sant Geroni, 2 Tel 636 720 814 Manacor.

Compraria videojocs, videoconsoles cotxes. Telefonau al 636 720 814. Sant Geroni, 2 local 3-07500 Manacor.

L'ESTEL. SUBSCRIVIU-VOS-HI, ANUNCIAU-VOS-HI

Catalán Beauty

PER QUIM GIBERT, LICENCIAT EN PSICOLOGIA PER LA UAB

Els capvespres de la meva infantesa a Arenys de Mar, vila que em va veure néixer, es feien inacabables quan arribava el bon temps. El carrer era una festa de vailets murrís sempre a punt per fer de les seves. Les somriades vacances d'estiu quedaven arrodonides amb l'ateratge d'un estol de famílies barcelonines que tenien Arenys com a segona residència. I, en conseqüència, també augmentava significativament la quitxalla entre el veïnat.

Aquests amiguets de temporada, d'inicis dels 70, acostumaven a venir amb l'últim crit en calçat esportiu, jocs de moda, discos... i molts d'ells em parlaven en espanyol. Fins

i tot, hi havia llogarrets de les instal·lacions nàutiques del port d'Arenys o del club de tennis que coneixien millor que jo. Tot i que no eren arenenyencs, sovint em deixaven amb un pam de nas en innovacions lligades al progrés del poble de les quals jo havia estat incapaç d'adonar-me. I sovint em feien sentir petit, petit. En definitiva, jo venia a ser una mena d'amic subaltern de comarques.

La meva generació escolar d'Arenys també vam créixer educats en aquesta insignificança. I, en aquest sentit, els catalans calia que sempre ens poséssim a la pell dels altres per tal de demostrar que érem uns bons espanyols.

Encara que això suposés abandonar-nos i delmar el nostre inconscient col·lectiu. Freud va batejar aquests processos d'abnegació amb la paraula sublimació. És per això que els nostres pares ens han ensenyat eufemismes com ser elegant per justificar aquesta manera de convertir la repressió en conducta educada. "Aquesta hostilitat reprimida, per bé que no es manifesti, és un factor dinàmic dins la seva estructura psicològica. Pot crear noves ansietats i menar així a una submissió encara més total...", apunta Eric Fromm.

Aquestes actituds, a la llarga, són generadores d'im-

potència respecte als estímuls externs.

A mesura que hem descobert quin era el nostre país, també hem descobert que aquest havia estat esgarrat per una falsa modernor coneguda com Benidorm, Eivissa, Lloret, Andorra la Vella, El Barcarès, S'Arenal... Fins i tot hi ha una vila a l'alt Maresme coneguda com Calella dels alemanys. En un conformisme aparentment inamobile, hem quedat absorbits per l'engrnatge d'una vasta maquinària econòmica que imposa el seu ritme. I que darrerament exporta parcs temàtics a tort i a dret. L'acceptació d'aquest control capitalista és interpretada com un mecanisme de fugida per tal d'assolir la força que l'individu no té, segons l'autor de "La por a llibertat". El paper d'àrea de serveis i de descans ens és venut per les multinacionals de l'oci com una ocasió per formar part d'un tot més gran i

meravellós. La submissió, però, a aquest poder aclaparador, que ens ha de conduir vers la felicitat, no fa més que diluir-nos en una immensitat híbrida. I, sobretot, ens fa perdre l'autenticitat i els nostres referents. És aleshores quan ens adonem que estem al costat d'una bèstia del comerç a gran escala que ens ha deixat en la més absoluta de les dependències i inseguretats.

En front dels efectes d'aquesta feblesa com a catalans davant del món hi ha reaccions d'allò més divers. Des de la indiferència a l'admiració i agraïment als que manen passant per la reflexió que proposo en aquest text. És per això que la nostra és una societat que va curta d'autoestima. I, en contrapartida, o no tenim capacitat d'autocrítica o l'abordem fins a límits insospitats, amb la qual cosa ens lesionem a nosaltres mateixos. Ens cal veure'ns en perspectiva. Ω

CRONOLOGIA DE LA HISTÒRIA DE CATALUNYA TOTA (XLIV)

PER RICARD COLOM - TLF. 964 207607

Més enllà de la dictadura, topam amb una historiografia que no valora la seva pròpia singularitat. I això no ve del franquisme sinó de l'època de la creació de l'Estat espanyol. El plantejament del Decret de Nova Planta és treure la història i la identitat de tots els territoris de llengua i cultura catalanes fins a aconseguir la negació de llur pròpia història i confondre-la amb un història conjunta amb Castella. És per aquesta raó que avui dia hi ha tantíssimes persones que no tenen consciència de la pròpia història i que només l'identifiquen amb una història que els ve de fora, amb barbaritats com la de **Los Reyes Católicos**. Això els converteix en analfabets. El més greu, però, no és la ignorància de la gent, sinó que tenen prestada la consciència de llur pròpia singularitat. Tot plegat fa molt difícil que puguin sentir-se responsables i ser-ne defensors. (**Jordi Mª Solé i Sabaté** al llibre **Jo no soc espanyol**).

4.1.1485: Les forces del veguer de Barcelona són derrotades a Montornès per la nova remença.

3.2.1485: Assalt i presa de Granollers.

2.1485: Atac al castell de Jofre de Sentmenat, ciutadà barceloní.

26.3.1485: Els dos exèrcits topen a Llerona i Pere-Joan Sala cau derrotat.

28.3.1485: Pere-Joan Sala és executat a Barcelona, com a cap dels remences.

1485: Pesta al Regne valencià.

Pere-Lluís de Borja adquireix Gandia i, com a duc de Gandia, esdevé el millor peó de son oncle, el cardenal Roderic (futur Alexandre VI).

Roís de Corella ja s'ha adoptat a la Inquisició: la seva "Vida de Sta. Anna" és estampada, probablement a València.

Bell altar major d'alabastre de la Basílica de Sta. Maria de Castelló d'Empúries, per Vicenç Borràs.

Les Corts aragoneses demanen la supressió del tribunal de la Inquisició. En no ser ateses, uns conjurats maten l'Inquisidor d'Aragó, Pedro Arbues, en defensa de les llibertats aragoneses.

Cristòfor Colom arriba a Castella, on estableix lligams, entre d'altres, amb el Duc de Medinaceli.

Hernán Cortés neix a Medellín, de família "hidalgua": futur militar genocida de l'"Imperi".

Batalla de Bosworth: Fi de la "Guerra de les Dues Roses",

Enric VII esdevé el primer rei Tudor d'Anglaterra-Galles. Fi del Casal de York.

1485-1487: Segona fase de la guerra de Granada.

1485-1561: Vida de Matteo Bandello.

tardor. 1485 El rei és reconegut àrbitre de la 2^a remença.

21.4.1486: "**Sentència de Guadalupe**" (Extremadura), sentència arbitral que posa fi al conflicte de remença. Basada en un text ferm i positiu que recull part de les reivindicacions remences contra els senyors i que devia haver estat la concordial del 1462, quan esclatà la guerra civil. Els pagesos poden ja accedir a la llibertat, si bé han d'indemnitzar llurs senyors.

30.5.1486: Conquesta de la ciutat de Loja, al Regne de Granada, després d'un llarg setge.

1468: Decret d'expulsió dels jueus d'Aragó (no aplicat).

El cardenal Roderic de Borja enllesteix les obres de la capella dels Borja a la catedral de València.

Cançoner "Jardinet d'orats", de Joan Roís de Corella.

1ª entrevista de Cristòfor Colom amb els reis, a Alcalà d'Henares. En Colom té el suport d'en Lluís de Santàngel, amic seu valencià, tresorer de la Sta. Germandat i comptable de la Casa Reial, però la Junta que estudia el projecte acaba rebutjant-lo.

Mort del comte de Caminha. Viatge a Galiza dels reis. Intensificació de la "Doma e Castraçom do Reino da Galiza".

ca. 1487: "Mallus maleficarum" d'Innocenci VIII, a la Inquisició, per a la repressió de la bruixeria.

1487: "La Vesió", obra breu en prosa de Joan Roís de Corella.

Pesta al Regne de València.

Reobert a Flandes el Consolat de Catalans.

Vèlez-Màlaga i Màlaga cauen en poder de Castella. A Màlaga els castellans fan una degollina de moros. Isabel envia al Papa part del botí, a més d'un estol d'esclaus andalusins presos a la rendició de Màlaga, i reparteix donzelles mores, com a esclaves, entre ses dames.

Pedro Cavilha, portuguès, viatja a l'Índia, a través d'Egipte i Aràbia, visita les costes de l'Àfrica Oriental, devers Moçambic i Sud-àfrica.

1487-1488: Bartolomeu Dias descobreix el Cap de Bona Esperança (Sud-àfrica) i obre el camí vers l'Orient.

5.7.1487: L'inquisidor delegat Alfonso Espina entra a Barcelona. La introducció de la inquisició castellana al Principat és rebuda amb malfiança i amb l'oposició dels consellers de la ciutat.

14.12.1487: Inauguració de la Inquisició cesària a Barcelona, amb una espectacular funció de desgreuge, reconciliació i perdó, on participen 50 "penitenciers", damnats a l'ostracisme social.

1.1488: Els processos inquisitorials són iniciats en un cadafal alçat a la Plaça del Rei de Barcelona. Durant més de 20 intranquils anys ja no s'hi aturaran. Ω

Més que un club

La retirada de Núñez ha despatat una insospitada lluita per ocupar la vacant de la presidència del F.C. Barcelona. Han passat molts anys des de l'anterior president. Després de vint-i-dos anys de projectes i contractes molts socis i amics del Barça es senten estranys davant la nova situació. Mai havia passat una manera tan continuada de mandat com el període Núñez.

Les intencions de tots els presidenciables ratllen la vanitat per situar-se en un seient de tribuna on les esferes més influents de la societat hi assis-

teixen assíduament. La carrera cap a la cadira més cobejada per empresaris i professionals no ha fet si no començar.

La mobilització de mitjans de comunicació a l'entorn d'aquest esdeveniment no fa si no exagerar una dura competició. I al final, per socis o no socis, queda el dubte sobre les raons d'aquest desmesurat interès per ésser president del Barça.

El que molts han qualificat despectivament com 'nuñisme' obliden que la massa social dels socis ha renovat democràticament en totes les ocasions de manera aclaparadora, amb Cruyff o sense ell, la gestió de Núñez.

Núñez encarna una mena de

persona fàcilment catalogable entre el grup d'empresaris que necessiten complir un fi social i públic. Hi ha molta gent d'aquest estil entre el presidenciables de futur.

Homes de negoci que cerquen un fàcil prestigi per la via dels talonaris i les desinversions. Una màxima de la gestió sota l'impuls d'una esportivitat discutible.

L'amorfa massa social del Barça exigeix molt poc als seus presidents.

Els estatuts del F.C. Barcelona sols parlen d'un aval financer de 2000 milions, tot saltant-se d'altres mèrits que facin honor a una institució centenària.

Al meu entendre el presiden-

ciable Llauredó seria de les poques candidatures amb una trajectòria esportiva digne d'ésser de confiança pels barcelonistes. Mols dels actuals candidats voldrien tenir els rèdits d'haver lluitat per mantenir la U.E. Lleida, afirmar les Seleccions nacionals catalanes o col·laborar a l'expansió del barcelonisme amb el Forum Samitier. Tot això, i molt més, des de fa molt de temps sols és obra del presidenciable Llauredó.

Els socis del Barça tenen pròxima la convocatòria de les eleccions.

En els propers dies tindran tota mena de missatges contradictoris, per part de poderosos homes

de diners. Serà, fins i tot, divertit. I, omplirà moltes planes de diari. Al final, el Barça quedarà més confús que avui. L'amalgama ideològica dels socis del Barça no permetrà gran cosa més que mantenir els colors d'una samarreta.

Potser amb el 'nuñisme' el Barça ja ha deixat d'ésser més que un club. Això, potser sols podria rectificar-ho algú amb la trajectòria esportiva i ciutadana de Llauredó. La resta parla per ella mateixa. Ω

Llorenç Prats-Sagarra
és editor-adjunt de 'Catalunya
Campus'
lloprats@teleline.es

Carrer de Manacor, 121-C

Tel. 27 85 18

07007 Palma de Mallorca

SERVEI OFICIAL

SERVIAUTO
ARENAL S.A.

Carretera Militar, 185 • Les Cadenes
Tel. 26 81 11 • Fax 74 32 77
07006 S'Arenal-Palma (Mallorca)

el lleu de tots
mereix un
respecte

FORA FUMS!

Ara fa 285 anys

JOAN CABOT CALÇAHEU

Para atenció, improbable lector, en el següent conte de fades, que trobaràs en cursiva:

Espanya és una proposta que s'adreça als pobles (és a dir, a les persones) de la península ibèrica. Si els termes de la proposta són acceptables per tothom, hi serem tots; però si la proposta conté algunes clàusules inacceptables per algun o alguns dels pobles ibèrics, llavors s'ha de negociar. I si alguna de les parts no vol negociar, o no s'arriba a un acord, llavors hom pot dir "no, gràcies" i romandre fora. I tan amics, que no passa res -sobretot tenint en comp-

te que no es pot parlar pròpiament de separació, perquè si no ens trobam a Espanya, ens trobarem a Europa.

Si a la Meseta fossin capaços de fer un plantejament així de democràtic i civilitzat, allunyat de tot fonamentalisme, el conflicte basc se solucionaria en menys de vint-i-quatre hores. El problema de fons és que els espanyols són hereus d'una tradició secular, segons la qual Espanya no és una proposta, sinó una religió amb la qual s'ha de combregar per força: una religió en nom de la qual s'emprenen croades, es cremen

heretges, es fan cops d'estat, s'instauren dictadures i es provoquen incendis.

De tots és sabut que, des del segle XVI, l'Espanya que ens "proposen" no és sinó una inflamació imperial de Castella, i és per tant una "oferta" inacceptable per a galaicoportuguesos, bascos i catalans. Al segle XVII, Catalunya i Portugal deixaren ben clar el seu desacord amb els termes de la "proposta", i proclamaren la voluntat de desmarcar-se d'un projecte que era lesiu per als interessos nacionals propis. Els portuguesos aconseguiren desistir-se del jou castellà, perquè Felip IV concentrà les tropes a Catalunya i el rebre ens va tocar a nosaltres. D'ençà d'aleshores, la inclusió catalana a Espanya no ha estat una opció -no hi havia opcions- voluntària, sinó una circumstància indesitjada mantinguda per la força de les armes.

Han passat els anys, i les coses han canviat menys del que volen fer-nos creure. Ara com abans, Espanya només és acceptable si és democràtica, i només pot ser democràtica si es presenta com una opció entre altres opcions. Però tots sabem que és absolutament inútil fer aquesta reflexió, per exemple, a Madrid. Cinc segles d'imperialisme sense treva acaben per desfer, en els cervells *imperialists*, unes concretes connexions neuronals, amb la qual cosa les intel·ligències íntimes resten sotmeses a un (inconscient) estat de setge: el cervell dels espanyols acrítics no processa els raonaments que cauen fora de la idea-motlle "Espanya és sagrada". Els inquisidors d'un temps no admetien que fora de l'ortodòxia catòlica hi pot haver *virtut*. Els inquisidors d'avui són la quasi totalitat dels mitjans de comunicació espanyols, i allò que no admeten és que al marge

del seu estat hi pot haver democràcia. Amb aquest carroportal acumulat, vés i digues-li a un senyor de Madrid que sacrilitzar un marc juridicopolític -el que siga- és fer-li la traveta a la democràcia...

Aquesta reflexió ve a tomb perquè el 2 de juliol de 1715, ara farà 285 anys, l'exèrcit del cavaller d'Aspsheld va ocupar Palma de Mallorca, el darrer bastió català després de la caiguda de València i Barcelona, i a molta de gent aquesta data li ve de nou. Tenim unes illes postrades i colonitzades des que, ara fa quasi tres segles, Felip V ens volgué fer espanyols a punta de baioneta. Convé recordar-ho, perquè la manca de memòria històrica empardala ferm, i dona ocasió a la ministra d'Educació de torn per a despenjar-se amb decrets d'*humanidades* i fer-nos empassar que la mare de Déu nom Bet. Ω

S A C A P O L A D O R A

Molt bé, Margalida Fullana

Ino només pel seu nou triomf a nivell internacional, sinó per la integritat moral que es desprèn de la seva decisió de voler prescindir de polítics (tant de gènere masculí com femení) en la seva arribada-rebuda a Mallorca: si només se'n recorden de Margalida Fullana quan convé fer-se una foto amb la guanyadora... Molt bé, Margalida, i gràcies per esser una mallorquina com cal. Les coses clares i la xocolata espessa.

Els Verds d'Eivissa R.I.P.

Després de quedar-se sense els seus "referents de garantia", els que encara queden acusen els *socis* que han deixat el partit polític Els Verds de poc demòcrates. Sort que només eren *socis*, perquè si arriben a esser *militants*...

Els Verds de Mallorca

Els problemes els poden venir pel costat contrari als eivissencs: una escisió per col·laborar amb una política continuïsta, quan el seu grau de compromís és molt inferior perquè el pacte pre-electoral només els vincula a Esquerra/Izquierda Unida. És clar que parlar d'una escisió és expressar-se en sentit figurat, perquè el gruix del partit ocupa càrrecs polítics i pocs problemes poden tenir amb uns *socis* (*militants*?) que no tenen... i els pocs que tenen no són especialment feiners quan no ocupen càrrec polític.

Espanya 0 - Noruega 1

Ha, ha! *Aupa la Armada Invencible!* (Gràcies Guardiola).

Bartomeu Picornell

Possiblement fa la millor columna del *Diari de Balears*, una columna que consideram emparentada amb Sa Capoladora pel que té de libel, d'ironia, de sarcasme, de crítica despietada, de dir les coses pel seu nom...

Per això mateix, segurament, els *pesmeros*, que sempre l'havien considerat dels seus i se n'havien vantat públicament, ara el consideren com a gran representant de l'Anticrist. Tenen la pell molt fina, massa fina potser.

Bartomeu: endavant!

Dessaladores

Fixes, mòbils, grans, mitjanes, petites, amb obra important, sense obra significativa, blanques, grises, grogues, verdes, vermelles, de qualsevol color, de qualsevol nació, ...

Ara bé, al cap i a la fi el que tindrem són màquines que suposen un consum d'energia brutal i que ajudaran a no haver de planificar una política de recursos hídrics que permeti una explotació sostenible del territori insular, la qual cosa suposa una limitació de l'ocupació humana i una regulació dels usos i dels consums.

D'això a l'ampliació de Es Murterar o la construcció de noves centrals elèctriques utilitzant combustibles fòssils no renovables només hi ha una petita passa. Ja en xerrarem. D'entrada, el que tenim és aigua potable gràcies a l'energia extra aportada per la incineradora de Son Reus, que tothom sap que només resulta rendable si manté els forns a ple rendiment: tota una paradoxa per als anti-incineració per vocació i pro-dessaladores per supervivència política.

Espanya 2 - Eslovènia 1

Llàstima! Encara tenim una esperança.

Menorca

Les festes de Sant Joan són un pou d'informació. Per començar, el Dia del Be (diumenge abans de Sant Joan), el vicepresident Sampol es va passejar tot el dia pel centre neuràlgic de Ciutadella acompanyat en tot moment per Ramon Orfila i temporalment per la directora general de la Conselleria de Comerç Tuni Al·lès; del primer sentirem dir que era "més *xulo* que un guàrdia civil", de la directora general que "havia canviat molt des que tenia càrrec" i que "a mi que no em vinguin després que els del PP fan populisme" i de Ramon Orfila res.

En les converses polítiques de gin amb llimonada també hem sentit comentar que la quota de representació menorquina al Govern Balear no té "nivell", cosa que tots sabem que és atribuïble al fet que els diferents partits es varen repartir el poder en "taifes", de manera que tothom va tenir problemes a l'hora de reclutar directius de nivell mitjà suficientment capacitats i afins políticament.

Els Verds han inaugurat partit polític. Encara no han unificat els criteris conceptuals i es consideren ara militants, ara socis. N'hi ha que ja creuen apostes sobre quan hi haurà el primer conflicte entre ortodoxos (integrists) i heterodoxos (col·laboracionistes).

En Sergi Marí ha passat d'esser l'home bo de l'esquerra a un altre beneficiat dels pactes "de progrés": disposa d'una plaça feta a mida a la qual ha estat l'únic aspirant i els seus votants consideren que això és tant una compensació pel fet d'haver donat la cara com a cap de llista al senat espanyol, com una estratègia per "congelar-lo" políticament. Els comunistes, d'altra banda, malparlen d'ell a tort i a dret perquè sembla que ha estat el principal impulsor a l'ombra de la creació del partit polític Els Verds a Menorca: és, per a ells, parlant clar, un traïdor; per als altres, un polític de poca confiança. Ω

En defensa del PNB

L'escalada de declaracions polítiques en relació al 'problema basc' ha aconseguit posar de manifest l'abast real de les diferents posicions polítiques. Les postures s'han simplificat fins la claredat de plantejaments. Aquest procés no ha estat exempt d'unes grans dosis de valentia política. És el cas del PNB.

Els dirigents del PNB actuen amb gran alçada de mires. Les seves opinions demostren una coherència sense fissures. En la recent estada de Joseba Egibar a la Universitat de Barcelona no sols es va explicar una clara línia política, sinó el propòsit de mantenir-la sota tota mena de pressions i ambients.

La trajectòria política dels partits polítics sovint fan malpensar. Les decisions dels seus dirigents resulta escabrosa. Però no és el cas del PNB. Xabier Arzalluz demostra una gran adhesió a les seves conviccions. Una gran fidelitat als seus principis. I, tot sigui dit, els recents esdeveniments del País Basc hi ajuden poc.

La dimissió en la presa de decisions, per activa o per passiva, resulta més rendible políticament. És la posició del PP. Tancat en les seves pretensions. Defugir el debat i el diàleg exigint condicions prèvies o requisits sencers, és una tàctica còmode. Tot al contrari del PNB, decidit a trencar molts dels murs de silenci que diàriament es construeixen des dels estridents mitjans de comunicació sota l'òrbita del PP.

Les recents declaracions de Xabier Arzalluz mereixen una atenció especial. Aquest líder basc ha denunciat una estratègia espanyola per constituir una "consciència mediàtica" que permeti determinades decisions polítiques. Aquesta denúncia tractaria d'avortat el intent de traspasar l'esmentada "consciència mediàtica" al conjunt de la població, tot aconseguint la criminalització social del propi PNB i del procés basc. És una denúncia valenta perquè desemmascara tot un pla d'actuació en contra dels interessos d'Euskadi. Un pla que te com punt de partida el deteriorament de la normalitat institucional d'Euskadi.

La dimensió personal dels líders del PNB resulta encomiable. Molt més al servei d'una ideari patriòtic que a la recerca d'una via d'expansió pública, aquests homes i dones eleven el sentit de la política al grau de la fidelitat a una pàtria i a una lluita. Saben que no poden callar si està en dubte el sentit de la seva lluita i de la seva pàtria. En definitiva, molt més del que es pot esperar d'un polític habitual.

Denunciar la 'criminalització social' de la raó d'esser de la nació basca, usant els artilugis de la 'conscienciació mediàtica', no sols és lloable per ésser una decisió estrictament moral, sinó per l'advertència pública plena de coratge que constitueix fer-la. Millor estar-hi atents. Ω

Llorenç Prats-Sagarra
és editor-adjunt de "Catalunya Campus"
lloprats@teleline.es
e_mail: lloprats@teleline.es

L'antifranquisme a Mallorca. VI LLIBRE (Les lluites dels anys setanta)

La lluita per la independència dels Països Catalans i la república en temps de la transició

MIQUEL LÓPEZ CRESPI

El cert és que, entre les partits d'"ordre", els partits que havien acceptat no parlar de l'autodeterminació ni de la República per fruir de sous i poltrones, s'anà deixant de banda tota mena de celebració republicana (i de lluita per l'autodeterminació)

Costava molt, com explicava en un altre article, poder organitzar actes en defensa de la república o l'autodeterminació. Amb el temps, a mesura que s'anava consolidant la reforma, arribaven a les sucursals illenques dels partits espanyols (especialment PCE i PSOE) les ordres sorgides del pacte amb el franquisme reciclat, i aquest tipus de commemoracions anaren finint. I si no anaren finint (perquè l'esquerra revolucionària les va continuar celebrant) el cert és que, entre les partits d'"ordre", els partits que havien acceptat no parlar de l'autodeterminació ni de la República per fruir de sous i poltrones, s'anà deixant de

banda tota mena de celebració republicana (i de lluita per l'autodeterminació). Els serveis d'ordre (la "nova policia democràtica") continuà encarregant-se d'estripar les banderes republicanes i les direccions partidistes anaren accentuant la campanya interna (i externa) contra tot el que fes olor de qüestionar els pactes amb el franquisme reciclat.

En temps de la Diada per l'Autonomia de 1977, concretament en la nit del 29 d'octubre de 1977, un jove nacionalista i republicà mallorquí, Simó Capó, s'"atreví", malgrat tot aquest clima d'intimidació antirepublicana i promonàrquica, a col·locar la bandera tricolor i la senyera de les quatre barres en el balcó del seu pis. Va ser pitjor que col·locar una bomba a una caserna policíaca! Tot varen ser corregudes i anades amunt i avall de la Policia Armada, dels serveis d'informació de la Guàrdia Civil... Es trucà al Governador Civil, als bombers... sonaren les sirenes, els cotxes de la policia anaren tota la nit amunt i avall. Tant era l'odi que, en els

primers anys de la transició, despertava, entre els forces reaccionàries, la bandera de la república i la nostra, la quadribarrada.

Els bombers hagueren de fer una operació ben complicada per a llevar les banderes de la lluita antifeixista que el nostre bon amic Simó Capó havia col·locat en el balcó de casa seva. Finalment, amb cordes i escales, pujant a la terrassa de la finca i davallant posteriorment fins al pis, forçant la porta, pogueren entrar-hi (en Simó no hi era en aquells moments) i, com qui guanyà la batalla de Verdun, policies i servils del règim celebraren la retirada dels estandards que tan els havien molestat.

A l'endemà matí -el 4 de maig de 1978- un nombrós grup de ciutadans i ciutadanes érem davant les portes del Palau de Justícia per a demanar la llibertat de Simó Capó

Set mesos després d'aquests esdeveniments, Simó Capó havia de comparèixer davant els tribunals ja que el fiscal demanava dos mesos i un dia de presó per "incitació al desordre públic"(!).

Evidentment l'OEC, les JEC (també hi hagué comunicats del PSOE i el PCE en favor de la llibertat d'expressió) encapçalaren la lluita contra aquest repugnant procés antinacionalista i antirepublicà. A part dels comunicats que sortiren en el diari Balears (4-V-1978) i Última Hora (5-V-1978), les JEC bombardejaren, amb nombrosos fulls de protesta, instituts i centres de producció. Particularment, jo -amb altres companys del partit- vaig estar a la plaça d'Espanya (davant la "paret del poble", a les estacions) repartint els fulls volants que havia fet l'OEC i cridant en defensa de la llibertat d'expressió amb un atrotinat apa-

rell de megafonia que, per a aquestes accions d'urgència, llogàvem a Eléctrica Española (prop del barri xinès de Ciutat).

Era normal que la premsa oficial -que sempre pugnava per silenciar les nombroses activitats dels comunistes i independentistes mallorquins- no parlàs mai de les nostres campanyes de solidaritat. Però en aquesta ocasió, cosa estranya, i per a sorpresa nostra, Última Hora reproduí quasi íntegrament el comunicat del partit. Sota el titular "Un nuevo atentado contra la libertad de expresión", el diari explicava: "L'Organització d'Esquerra Comunista ha emitido un comunicado de repulsa al juicio que se celebrará mañana contra Simó Capó, por haber colgado desde un balcón una bandera republicana en la Diada del pasado 29 de octubre. 'El juicio representa' -dice el comunicado- 'un nuevo atentado contra la libertad de expresión'. 'Volem recordar' -añade- 'que la Monarquía encara no ha estat escollida per ningú. Que seria necessari un referèndum popular sobre la forma d'Estat, per dotar-la d'una base democràtica'. OEC, pues, convoca a todas las personas que puedan asistir al juicio mañana, a las once y media, en el Palacio de Justicia".

A l'endemà matí -el 4 de maig de 1978- un nombrós grup de ciutadans i ciutadanes érem davant les portes del Palau de Justícia per a demanar la llibertat de Simó Capó. Les JEC havien pintat una pancarta enorme que, presidida per la falç i el martell i la quadribarrada dels joves comunistes de les Illes (JEC), deia "Llibertat d'expressió. Llibertat Simó Capó". Record que hi havia molts antics republicans salvats, per miracle, dels escamots d'afusellament dels anys de la guerra i postguerra. Entre els mem-

bres de l'OEC i de les JEC vaig poder parlar amb en Macià Abraham, n'Antoni Mir (l'actual president de l'OCB), en Rafel Ramis, na Margarida Chicano Sansó, en Francesc Delgado, na Josefina Valentí...

La lluita per la democratització del règim sorgit dels pactes amb el franquisme reciclat anava quedant en mans de l'esquerra de les Illes (MCI, OEC, PSM, PORE, etc., etc.), partits que érem sistemàticament silenciats i criminalitzats per tota mena de servils a sou del poder.

Mateu Morro, aleshores el màxim dirigent del comunisme illenc (OEC) i bon amic, m'escribí un sentit i combatiu pròleg que, amb una cita de Vladímir Iliix Lenin, explicava una mica quina era la nostra concepció de la literatura i de la poesia en aquelles alçades de la lluita per la nostra llibertat nacional i social

Per l'hivern de 1976, a la presó de Ciutat, a part dels seminaris d'història, ens entreteníem com podíem. Sovint els companys de fora em demanaven que els escrivís algun llibre de poesia combativa. Com és de suposar, en aquelles alçades de la nostra existència -a punt de fer els trenta anys!- érem a milions d'anys llum de qual-sevol herència del noucentisme. El concepte d'"obra ben feta" a començaments dels anys setanta, després d'haver assimilat a fons les troballes culturals dels situacionistes, ens sonava -i ens sona encara!- a trampa, a amagatall covard de la consciència, a servitud envers els poders establerts i, sobretot, a ser participant actiu d'una situació social i cultural injusta. Pugnàvem per introduir nous valors en les concepcions literàries, anar arraconant tot el que esdevenia estantís, mancat de vida, d'esperit de revolta, d'innova-

Simó Capó (a l'esquerra) acompanyat per la seva companya moments abans de ser jutjat. En temps de la Diada per l'Autonomia de 1977, concretament en la nit del 29 d'octubre de 1977, un jove nacionalista i republicà mallorquí, Simó Capó, s'"atreví", malgrat tot aquest clima d'intimidació antirepublicana i promonàrquica, a col·locar la bandera tricolor i la senyera de les quatre barres en el balcó del seu pis. Set mesos després d'aquests esdeveniments, Simó Capó havia de comparèixer davant els tribunals ja que el fiscal demanava dos mesos i un dia de presó per "incitació al desordre públic" (!).

L'ANTIFRANQUISME A MALLORCA VI LLIBRE

de M. López Crespí

Cada quinze dies a L'ESTEL (d'agost de 1999 fins a l'agost de l'any 2000)
Per demanar números endarrerits, telefona al 971 26 50 05

E P I I

**PARES, EDUCA-ME EN
CATALÀ, A MALLORCA HI HA
EL MEU FUTUR**

ció. Teníem ben a prop les actituds vitals dels Villalonga, la mateixa M. Antònia Salvà amb els seus versets en honor del general Franco, la posició en favor del feixisme de Llorenç Riber, del mateix Joan Estelrich... En tots ells trobàvem escrits justificant els pansits conceptes de "l'art per l'art", alhora que, activament, bastien la seva "millor obra" amb la ploma posada al servei dels botxins del nostre poble, encoratjant diàriament els escamots d'afusellament que exterminaven prop de quatre mil mallorquins i mallorquines, la flor i

nata de la nostra comunitat, els homes i dones que, lluny dels cacics i els seus intel·lectuals, havien començat a bastir un nou país, obert, republicà, lliure.

Parlant amb en Francesc Mengod -l'estrateg de les nostres finances!-, em suggerí la idea de fer algun llibret per a vendre'l i així ajudar l'organització econòmicament en sortir de la presó. És així que Poemes de la presó, el llibre de poesia militant que més es va vendre en temps de la transició, sorgí d'aquestes circumstàncies tan especials. El temps que ens sobrava, la necessitat de

diners que tenia el partit per a pagar les fiances, la bona disposició -malgrat els atemptats de la Brigada Social- de Teresa Nieto, pel que fa a l'edició dels materials que li portàvem... tot ajudà a animar-me en la tasca. Quan el vaig tenir enllestit, Mateu Morro, aleshores el màxim dirigent del comunisme illenc i bon amic, m'escriví un sentit i combatiu pròleg que, amb una cita de Vladímir Iliix Lenin, explicava una mica quina era la nostra concepció de la literatura i de la poesia en aquelles alçades de la lluita per la nostra llibertat

nacional i social. La cita de Lenin deia: "Serà una literatura lliure, perquè servirà no a damiselles cansades de tot, no als 'Deu mil' de dalt, carregats d'avorriments i de greix, sinó a milions i a desenes de milions de treballadors, que són la flor i nata del país, la seva força, el seu futur" (Vladímir Iliix Lenin, L'organització del Partit i la literatura del Partit).

El pròleg de Miquel Ferrer (Mateu Morro) concretava encara més aquesta concepció del fet cultural que ens era comuna a tot dos. "Avui tot-hom parla de la penúria cultu-

ral existent a les Illes, de l'ensopiment generalitzat que regula l'activitat creadora, gairebé de tant de parlar-ne se n'ha arribat a fer un lloc comú, s'ha convertit en un tòpic que no ens ajuda a descobrir la realitat del problema, en la disculpa d'una inhibició no justificada. No valen excuses, si existeix un desert cultural és en gran part perquè hi ha mancat un decidit esforç col·lectiu, la capacitat dels pobles dinàmics i creadors, als que ni dictadures ni feixismes aconseguen sotmetre". Ω

LA CULTURA A LES ILLES

Casa Catalana de Mallorca: presentació de Cultura i antifranquisme

El passat dia 29 de maig tengué lloc, en els locals de la Casa Catalana de Ciutat el llibre d'assaig de Miquel López Crespí, Cultura i antifranquisme que recentment ha estat editat per "Edicions de 1984" de Barcelona.

La presentació va ser un èxit total de públic ja que hi havia més de cent persones. El Secretari General del PSM, el conegut historiador Mateu Morro i l'escriptor Miquel Ferrà Martorell, s'encarregaren de la presentació de la nova aportació de Miquel López Cres-

L'autor de "Cultura i antifranquisme" Miquel López al costat de Mateu Morro (en el centre de la fotografia) i del President de la Casa Catalana de Mallorca, el senyor Joan Planas (a la dreta).

Mateu Morro, el nou Conseller d'Agricultura del Govern Balear s'encarregà, juntament amb Miquel Ferrà Martorell d'explicar la importància cultural de l'assaig de Miquel López Crespí publicat a Barcelona (Edicions de 1984).

pí a la cultura catalana. Miquel Ferrà Martorell parlà del mètode de treball de l'autor de sa Pobla, destacant l'alta qualitat tècnica de l'assaig editat per "Edicions de 1984". Mateu Morro va fer una semblança del compromís de Miquel López Crespí amb el poble de les Illes i la causa de la llibertat. Recordà les lluites dels anys seixanta i setanta explicant al nombrós públic que omplia el teatre de la Casa Catalana la importància social i intel·lectual de l'obra de Miquel López Crespí en el recobriment de les nostres senyes d'identitat.

Mateu Morro ressaltà que: "Sense els més de trenta anys de dedicació permanent de Miquel López Crespí a la tasca del nostre redreçament nacional i social no haguessin estat possibles molts dels avenços en determinats aspectes progressistes de la nostra cultura. És per això que sempre li estarem agraïts. Tant pel que històricament ha fet d'ençà els anys seixanta, com pel que fa actualment amb les seves constants aportacions -novel·la, teatre, poesia, assaig...- a la nostra cultura".

El President de la Casa Catalana de Mallorca, el senyor Josep Planas i Montanyà recordà que la presentació de Cultura i antifranquisme coincidí amb el 32 aniversari de la suspensió de les Aules de Novel·la dels anys seixanta per part de la Brigada Política del règim. El senyor Planas i Montanyà agraí a l'autor del llibre, presentador i públic assistent la seva presència. Ω

(Redacció)

Genealogies mallorquines

Els Pou, una família de sucres i fabricants de cera

JOAN ANTONI ESTADES DE MONTCAIRE I BISBAL

Possiblement hi hagi gent que pensi que la noblesa o l'ennobliment pugui venir-li de l'aire del cel; aquest no és el cas d'una família de nom Pou; la qual, possiblement oriunda de la vila d'Esporles, passa a viure a Ciutat on, per espai d'unes quantes generacions es dedicà a la fabricació i comercialització tant de sucre com de cera.

Aquest ofici de sucrer o de "cerero", els és atribuït indistintament segons el document es trobi redactat en català de mallorca o en llengua foràstera.

Martí Pou Terrades (1582-1629) era fill de Rafel i Aïna. El 1604 es casà amb Jerònia Vidal. El 30 de novembre li fou concedida sepultura en el claustre del Convent de Santo Domingo, o sia on ara hi ha la Plaça Major. Fou el primer sucrer i fabricant de cera de la família. Martí Pou Vidal (1616-1654), qui el 10 de juny de 1634 casà amb Aïna Oliva Falcó, llur fill i successor Martí Pou Oliva (1636-1692) merescué el tractament d'Honor que aleshores no era un tractament d'arrendataris o majorals, com pretén la botiflereria decimonònica. Martí Pou Vidal és casà primer amb Margalida Vedell i després amb la vídua d'Onofre Llo-

bet, Catalina Barceló Coch. Els seus fills Martí Pou Vedell (1661) i Rafel Pou Barceló (1677-1741) continuaren l'ofici dels seus majors. Martí Pou Barranquer, fill de Martí Pou Vedell, fou prevere i beneficiat de la Parròquia de santa Eulàlia, però el seu cosí germà d'ídents noms i cognoms, Martí Pou Barraquer (1708-1745), casat amb Joana Campomar Terrassa el 1731, seguí amb el sucre i la cera. Rafel Pou Campomar nasqué el 1735 i el 1744 casà amb Margalida Crespí. A més de sucrer i cerero estudià lleis i obtingué el doctorat en dret. El 1794 li fou concedit l'ennobliment. Fou el primer fabricant de cera blanca de Mallorca. Ω

RECORDA

Quan hagi llegit aquest periòdic, si no en fas la col·lecció, regala'l a un amic, veí o parent

EL PAÍS HO NECESSITA

HISTÒRIA D'UNA FOTOGRAFIA

1966-68: les Aules de Poesia, Teatre i Novel·la

Actualment l'amnèsia històrica, l'oblit del passat, és el distintiu que més s'estila. Darrerament he quedat esborronat en constatar fins on arriba aquest oblit permanent i continuat dels nostres fets més recents. Parlant amb alguns joves gasetillers he comprovat que desconeixien, per exemple, l'existència de les Aules de Poesia, Teatre i Novel·la que organitzaren (de l'any 1966 fins al 1968) en Jaume Adrover i en Bienvenido Álvarez. Aquelles Aules foren l'activitat cultural antifranquista més important dels anys seixanta. Primer se celebraren a Grifé i Escoda. Més endavant la Casa Catalana oferí els oferí el seu teatre. En Jaume Adrover m'ha explicat sovint com funcionava tot aquell sarau (les diverses maneres de burlar la censura franquista, la dificultat de recollir diners per a pagar viatge i estada de les personalitats convidades, etc., etc.).

Al teatre de la Casa Catalana pronunciaren conferències -entre molts d'altres- José Monleón, Alfonso Sastre, Rodríguez Méndez, Ricardo Domènech, Ricard Salvat, Josep M. Llompart, Gregori Mir, Lauro Olmo, Pere Calders, Aranguren...

Pel gener de 1967 Baltasar Porcel, escrivint a La Vanguardia, explicava als lectors del Principat com era possible muntar unes activitats de categoria realment internacional. A l'article "Una gran 'Aula de Teatre'", en Porcel escrivia: "Jaime Adrover -verdadero motor del ciclo-

Bienvenido Álvarez y Jaime Vidal han cuidado el programa castellano. Josep Mª Llompart, el catalán. La Casa Regional Catalana, además del local, ha contribuido con 30.000 pesetas. La colonia catalana en Mallorca ha dado siempre, y en estos últimos años más aún, un alto ejemplo cívico. Una organización palmesana, la Obra Cultural Balear, ha aportado 9.000 pesetas más.

"El resto de dinero llegó por un procedimiento original: pintores, escultores, fotógrafos, etc., de la isla, regalaron obras suyas, que fueron vendidas en pública subasta, que agavilló 54.000 pesetas más. Periódicos locales, emisoras como Radio Popular, han cuidado del necesario eco propagandístico.

"Los temas abarcan de ayer y de hoy, desde la renaixença hasta Buero Vallejo, pasando por las piezas clásicas menorquinas del siglo XVIII y el teatro castellano de humor de la posguerra. De las charlas isleñas han cuidado, entre otros, Jaime Vidal, Gabriel Cortés, Antonio Serra, Guillem Frontera y Josep Mª Llompart. De Barcelona viajan hasta Mallorca el catedrático Antoni Comas, los críticos Jordi Carbonell y J. Ll. Marfany, los autores Joan Oliver y Manuel de Pedrolo, el director Ricard Salvat, etcétera".

En Joan Oliver (Pere Quart) havia de clausurar les Aules de Teatre. La prohibició governativa va ésser notificada als orga-

1966-1968: Les Aules començaren a Grifé&Escoda. En la fotografia: Francesca Moll, Carme Sampol, (nebona d'en Jaume Vidal Alcover), M. López Crespi, Josep Santlleí i Francesca Ferrer.

nitzadors de l'acte pels sicaris de la Brigada Social quan el poeta ja era al local. Josep M. Llompart ho hagué d'explicar al públic. Ben cert que en aquelles circumstàncies de manca de llibertat no podíem fer gaire cosa. Els aplaudiments varen ésser la nostra forma de protesta. Ningú no ens podia dir res si aplaudíem un escriptor! No sé quant de temps durà l'acció -gens silenciosa, per cert! Crec que degué ser la primera "manifestació" pública contra el feixisme a Mallorca d'ençà la proclamació de l'estat de guerra per l'exèrcit aquell nefast juliol de 1936. Els agents de la Social entraven i sortien del teatre de la Casa Catalana vermells d'ira i desesperació. Un social molt

conegut, per malnom li deien "El Bigotes", fins i tot s'atreví a dir "¡Despejen, despejen la sala!". Ningú no li feia cas. Ningú que no ho hagi viscut pot imaginar ara mateix l'emoció d'aquells moments, la tensió que ens dominava a tots. Jo crec que més d'un s'hagués deixat matar per defensar la llibertat d'expressió! Quan ara veiem la corrupció que ens domina (fuga de milions, comptes corrents a Suïssa, pagament de comissions il·legals, etc., etc.); quan constatem l'oportunisme, els milions que s'embutxaquen els comissaris i assessors al servei d'institucions i partits polítics, no podem deixar de recordar aquella època amb una certa melangia. Aleshores tot es feia

per "la causa" (de la llibertat). Ningú no cobrava una pesseta per portar endavant aquelles perilloses activitats culturals. I, ben al contrari, com hem dit més amunt citant un article de Porcel, era un honor per a tothom aportar, segons les teves possibilitats obres (quadres, escultures, etc.) o diners per a ajudar a aquelles autèntiques protestes cíviques i populars contra la dictadura.

Un dels punts àlgids d'aquesta valuosa aportació a la lluita per una cultura antifranquista, lliure i autènticament progressista, culminà amb les aules de Novel·la, precisament quan els agents de la Brigada Social (la policia política del règim) interromperen una conferència que donava l'escriptor Antoni Serra i el detingueren.

La conferència portava per títol "La frustración en los narradores españoles contemporáneos" i parlant de la narrativa espanyola dels anys cinquanta i seixanta volia demostrar les dificultats que tenien els escriptors a causa de la situació de censura i opressió que patíem sota el franquisme.

La detenció del conferenciant i d'alguns dels assistents a l'acte i la campanya de solidaritat que tengué lloc pocs dies després foren una de les lluites més importants de les Illes l'any 1968. Ω

(Miquel López Crespi)

La intel·lectualitat i el pensament ortopèdic

De la revista Lluita

Per bé que el terme intel·lectual comporta una connotació i una relació etimològica ineludible amb conceptes com intel·lecte i intel·ligència, jo no el puc comprendre si el seu significat darrer no inclou una idea superior de consciència. De consciència del món. Amb això vull dir que faig una diferenciació ben clara entre l'erudit, l'home de lletres, l'escriptor, el crític literari, l'articulista, el narrador, el diletant, el poeta, el pixatint i qualsevol altre dels múltiples oficis del món escrit i intel·lectual. És una diferenciació que, d'entrada, no té raó de ser.

Un intel·lectual és un intel·lectual aquí i arreu del món. Al servei del poder o aferrissadament en contra. Però crec que no és el mateix escriure per

escriure, per distreure, amb innocència incendiària, que fer-ho amb una voluntat precisa d'obrir al lector la consciència absoluta del món. Entre reproduir un pensament esterilitzador, una mera projecció dels esquemes propagandístics del poder o dels centres econòmics de pressió, i cercar un camí per a la llibertat de pensament, la justícia social, l'obertura espiritual, la solidaritat universal i l'alliberament nacional hi ha quelcom més que un matís literari.

Un intel·lectual, encara, hauria de ser algú amb la seva consciència personal alterada: un ésser tan equidistant de la realitat immediata com d'ell mateix i del seu propi judici de les coses. Algú que, més que ser observat i xuclat per la realitat, observi aquesta i l'or-

deni en un nou ordre interior, alliberat i alliberador. Ja sé que postulats així són més a prop del místic o del filòsof oriental que del nostre lletraferit, sovint més preocupat de cantar la primavera i la caiguda de les fulles o d'explicar com rimen uns versos, quina és l'estructura interior d'una novel·la o repetir un document històric totalment adulterat com si fos la gesta més agosarada de la seva intel·ligència.

Perquè contràriament al que creiem molts de nosaltres, l'objectivitat i el compromís no van mai deslligats, sinó que aquest és la conseqüència de l'altre. Rentar-se les mans no és ser objectiu.

Però és necessari sortir anímicament del món per poder-lo sentir, pensar i expressar amb objectivitat plena. Perquè contràriament al que creiem molts de

nosaltres, l'objectivitat i el compromís no van mai deslligats, sinó que aquest és la conseqüència de l'altre.

Rentar-se les mans no és ser objectiu. Col·laborar passivament en la destrucció de la nostra cultura i de la nostra nació no té res a veure amb l'objectivitat. No creure que la llibertat de Catalunya ens sigui indispensable per a la nostra supervivència futura com a poble no denota pas un intel·lectual independent -com molts d'ells s'autodefineixen-, ans més aviat un ésser poruc, sotmès a l'alineament i a l'autoodi.

Quan dic que l'intel·lectual ha de ser, per sobre de tot, objectiu, no pretenc amagar-me darrere de cap frase feta. Cal una objectivitat en l'anàlisi dels fets, no pas en la forma de viure'ls. Cal una objectivitat en la comprensió dels fets, però mai en la dimensió del

discurs. Dins l'àmbit literari, salvant totes les distàncies possibles, em serveixen prou uns mots de Soljenitsin per exemplificar-ho. Per a ell, «una literatura que no reculli el batec de la societat que li és contemporània, que no gosi transmetre el seu dolor o les seves inquietuds a la societat i que no sigui capaç de prevenir a temps els perills morals i socials que l'afecten, no mereix ni tan sols el nom de literatura. Com a mínim pot aspirar a convertir-se en un sistema ortopèdic». I això és lícitament aplicable, alhora, als intel·lectuals.

Ara mateix i aquí mateix. Altrament, ens podria passar com a tots els qui, a casa nostra, han pretès exercir d'intel·lectuals neutres a ultrança: acabar, indefectiblement, neutralitzats. Ω

Jordi Bilbeny

Comunicat de la plataforma per la Llengua: denúncia i resposta davant l'atac contra el reglament d'ús i foment del Català de la Universitat Pompeu Fabra

La Plataforma per la Llengua manifesta el rebuig més enèrgic als atacs que el reglament d'ús i foment del català a la Universitat Pompeu Fabra està rebent per part de grupuscles espanyolistes, que pretenen fer retrocedir l'ús del català. Creiem que la suspensió d'aquest reglament suposa una nova agressió a la llengua comuna i pròpia del nostre país i, per tant, una vulneració d'uns drets fonamentals.

Considerem cíniques les denúncies que formula Con-

vivència Cívica Catalana, per la impunitat amb què obvia el drets lingüístics de tots els catalans: dels catalanoparlants i, en especial, dels qui no tenen el català com a llengua materna, perquè pretén privar-los de la seva llengua comuna, un patrimoni cultural que els pertany.

És inacceptable passar per sobre l'autonomia universitària i dur als tribunals reglaments que ja han estat aprovats i revisats pels òrgans de govern pertinents de la universitat. Aquesta és una actuació totalment

irresponsable i gens equànime: suposa una manca de respecte total per la institució universitària.

Denunciem també que l'ofensiva de Convivència Cívica Catalana contra els reglaments d'ús de la llengua catalana a les Universitats és un preàmbul per limitar la capacitat d'actuar de la universitat de cara a la propera entrada en vigor del districte únic. L'actuació de Convivència Cívica Catalana persegueix que la proposta uniformitzadora que suposa el

retorn del districte únic universitari, sota la denominació de camuflatge de districte obert, aconsegueixi els seus objectius d'anihilar el català. Aquest nou projecte del govern del Partido Popular, que envaeix competències lingüístiques i universitàries, que fins ara només tenia la Generalitat, farà retrocedir de manera determinant el procés de normalització lingüística a les universitats d'àmbit lingüístic català.

D'altra banda, la suspensió cautelar d'aquest reglament

ens torna a demostrar que el marc jurídic i legislatiu actual és injust perquè discrimina els ciutadans del Principat de Catalunya. Un sistema legislatiu que tracta els ciutadans de Catalunya de segona, i que permet el qüestionament dels drets bàsics, ha de ser modificat d'acord amb els principis democràtics elementals que volem que imperin en la nostra societat. Ω

**PLATAFORMA PER LA
LLENGUA,**
15 de juny de 2000

A la universitat, els espectacles teatrals, etc... en qualsevol indret no hi ha cap moment en que no deixis de sentir parlar en castellà, fins i tot en els pobles de l'interior de Mallorca que despectivament els espanyols anomenen Mallorca profunda y "payesa". Això és realment preocupant i alarmant ja que aviat els autèntics mallorquins serem uns estrangers a casa nostra; de fet ja ho som i al barri on visc em sent totalment aliè i marginat per aquest fet.

El castellà és absolutament abassegador i aclaparador, la qual cosa ha provocat la pràctica extinció de l'ús social del català al carrer, i el

que és més greu; ha començat pels joves que són els primers a abandonar-la ja que pensen que el seu ús és sinònim d'incultura i analfabetisme. Així i tot hi ha quatre eixelebrats i maleïts fills de puta feixistes que encara tenen la santa barra d'afirmar que la nostra llengua està massa estesa i que és un acte de mala educació i imperialisme emprar-la. De totes maneres el que em dol més són aquests "mallorquins" que xerren en castellà perquè fa més "guapo". Tot plegat em pareix insuportable i quan sent a un "mallorquí" d'aquests renegats que xerra el

foraster en lloc de la seva pròpia llengua em venen ganas de foter-li dues galtades.

La situació que descriu tal volta pels il·lusos o votants de partits estatals és una exageració, però basta veure quina llengua domina als carrers de Palma i en quina llengua s'expressen majoritàriament la gent jove; de cada 10 persones que em trobo pel carrer al manco 7 parlen en castellà i 3 en català; i de les que parlen en el nostre idioma 2 són majors de 50 anys i 1 menor. Així que de igualtat i bilingüisme que tant prediquen

aquests espanyols d'ASI i altres herbes res de res. Si seguim així, d'aquí a pocs anys acabarem en el monolingüisme castellà més absolut i el català esdevindrà peça de museu.

Quina és la solució: -és molt fort però és l'única manera de salvaguardar el nostre bell catalanesc-; il·legalitzar l'ús del castellà a nivell oficial almanco, i establir l'oficialitat única i exclusiva del català; es a dir, practicar el principi de territorialitat que tan bé funciona a Quebec, Flandes i Suïssa. I si a algú això ho troba inacceptable

doncs el convido a anar-se'n de la nostra illa, tal com aprofit per demanar-ho a l'espanyol Rabasco i altres botxins del nostre poble. Ja estic fart de que aquestes rates de claveguera espanyoles tinguin segrestada la meua llengua. Cada dia de l'any hauria de ser un "correllengua".

Per finalitzar diré que sóc simpatitzant d'EH-HB i ja està bé que se'ls presenti com als dimonis, quan tothom sap perfectament qui ho és; el tandem PP-PSOE (a més d'assassins de les llengües no espanyoles). Ω

"Calafell Massanet"
A: <focifum@teleline.es>

On és la nostra llengua?

La poesia mallorquina contemporània en el món L'escriptor Miquel López Crespí guanya el Premi Internacional de Poesia "Ciutat de Terol 2000"

REDACCIÓ.- L'escriptor Miquel López Crespí que recentment publicava "Cultura i antifranquisme" (Edicions de 1984); l'obra de teatre "Acte Únic" (editada per la Universitat de les Illes Balears i el CIM); la novel·la "Núria i la glòria dels vençuts" (Pagès Editors) i els poemaris "Revolta" (Moll) i "Un

violí en el crepuscle" (Columna Edicions) acaba de guanyar el Premi Internacional de Poesia "Ciutat de Terol 2000".

Aquest nou premi internacional de poesia és una traducció al castellà d'una antologia poètica de l'autor de sa Pobla que fa memòria de més de trenta anys de dedicació a la poesia catala-

na. El premi té una important dotació econòmica i segons les bases comporta igualment la publicació del llibre. Cal recordar que les traduccions de Miquel López Crespí han obtingut en aquestes darreres dècades nombrosos premis literaris internacionals. Destacam que l'escriptora i poetessa de Roma-

nia Lavinia Dumitrascu, ha traduït, a Bucarest, algunes de les obres més importants de l'autor de sa Pobla. Són conegudes a Romania les traduccions de "Revolta", "El cicle dels insectes", "Planisferi de mars i distàncies", "Punt final", "Els poemes de l'horabaixa", "L'obscura ànsia del cor", etc. El llibre guar-

donat amb el nou premi literari té més de quaranta poesies i constitueix una important antologia dels més de trenta anys de dedicació a la poesia catalana del conegut autor pobler. En el concurs s'han presentat diverses obres procedents de tota Europa, dels USA i de diversos països d'Amèrica Llatina. Ω

Pedagogia i màgia teatral

VICENÇ DE SON RAPINYA.

Fa cosa d'un mes en aquestes mateixes pàgines ja parlava i deixava anar el meu criteri com un espectador més, però a la fi el meu criteri, el meu gust teatral així com també amb aquell crit de atenció davant certes preses d'opinió de la gent adulta davant el nostre jovent. "HASSA MAZZA" Vós en recordau? Doncs bé, avui parlarem d'El Teatre des de la seva vessant més humana, Alumna Professor, aprenent d'Actor i Director. Quan la màgia del teatre, esdevé pedagogia, pot parlar-se que existeix una sintonia entre aprenents d'actors i professor. Dic això perquè aquests dos mesos en els quals la ja darrera finida Mostra de Teatre Escolar així ho he pogut constatar. 22 companyies han dat el millor de si mateixes a dalt les taules del Teatre Municipal de Ciutat. No hi ha hagut ni guan-

yadors ni vençuts. Millor m'estalvio el mal glop, el mal tràngol, el que es vulgui dir al'hora de judicar als qui amb tanta d'il·lusió porten el seus muntatges a escena. Però, NO ens enganyem, hem de saber veure i encara més distingir la feina de cadascú i valorar les seves actituds tan en grup com individual. Està molt bé dir que tots han feta una tasca admirable, un toc a la carena dels directors i prou. Però al Públic el què és del Públic, i als actors el què és del actors?. I avui per avui, sense ànim de menys tenir a ningú EL TEATRE ESCOLAR té uns noms i un director, els quals s'escriuen amb majúscules. Qui no recorda obres com; Balles?, Somni d'Un Segle d'Or, Entorn a Romeo i Julieta, l'Estació del Rebombori, El Amor Brujo, Oh La Guerra, En Obres, Francina Heroïna i El Bruixot Bor-

Instantània de l'obra *Un somni d'estiu* de William Shakesperare, per la Companyia Santa Mònica Teatre, un dels grups capdavaners del teatre escolar a Mallorca

not, El Rei Tutup, Contarelles, La Màquina Conta Comtes, X-elles, Jo, Epidaure. I un llarg etcètera. Perquè EL TEATRE senyors i senyores, sols és això, TEATRE I PROU. Si no vós diuen res aquests títols

no patiu, n'hi ha prou que retingueu a la vostra retina cerebral aquests noms: STA MÒNICA TEATRE, PIU XII TEATRE, I PERE J. MASCARÓ. El qual mercès al seu bon tarannà dialogant, pedagò-

gic i força humà modela als alumnes, com l'escultor treballa les seves talles, això sí; amb amor a l'Ensenyament, i amb molta tendresa en vers al seu proïme, es a dir: els seus deixebles. Ω

Intel·lectuals d'esquerres al servei de l'espanyolisme

De la revista Lluita

Al temps que van consolidant-se iniciatives del tipus plataforma España 2000 (que suposa la unitat d'acció del feixisme més evident, que dona complet suport a grups neonazis i que està recolzada econòmicament i orgànica per Le Pen i la seua colla d'enfants terribles), va explicitant-se un nacionalisme espanyol que fins fa poc era víctima d'allò políticament correcte: als que anaven de demòcrates, els quasi quaranta anys de nacional-catolicisme franquista i tota la seua parafernàlia simbòlica els pesava com una llosa que s'havia de dissimular amb els matolls de la democràcia i això passava per no fer una ostentació massa clara de la simbologia nacional (val a dir que les exhibicions patriòtiques normalitzades que es fan a països com França o els Estats Units d'Amèrica, ací

serien considerades una apologia feixista popular si vingueren del nacionalisme espanyol) i d'una moderació dels discursos al respecte.

Açò és un conte que ha hagut d'aplicar-se fins i tot el Partido Popular; per exemple, als mítings "populars" més recents estava estrictament prohibit enlairar qualsevol bandera d'Espanya (no pas a la celebració del carrer Gènova quan ja estava tot resolt al seu favor).

Però darrerament, com hem esmentat, va obrint-se el camí per a una explicitació espanyolista (major, volem dir), inclòs des de l'esquerra estatal, tan mesurada en moltes ocasions pel que fa a la seua façana. Allò més innovador és que és una "estratègia mitjàtica" revestida d'intel·lectualitat i, més encara, d'intel·lectualitat d'esquerres. Parlem d'estratègia mitjàtica

per dues raons fonamentalment: 1) perquè la transmissió ideològica, en sí mateixa, mai és espontània ni inconscient, i 2) perquè és certament increïble que dos personatges marginats dels mitjans fins fa ben poc, com és el cas de César Alonso de los Ríos o Gustavo Bueno (per parlar dels més evidents), siguin ara líders d'opinió, sinó és perquè al darrere hi ha interessos per a destapar els seus discursos. I casualment són dos individus provinents de l'esquerra i, al seu estil, refermats en ella (que s'utilitza a Vizcaino Casas per a aquests menesters no tindria massa gràcia i molt menys força legitimadora).

En el cas de César Alonso de los Ríos, no sols es dedica a ser un assidu de tertúlies, columnes i demés pulpits dels mass media, sinó que ens va regalar fa uns mesos un pamflet-llibre editat a Planeta (espanyols de bé, per cert) intítulat *La izquierda y la nación* (espanyola), on denuncia les presumptes concessions de l'esquerra als nacionalismes perifèrics de l'Estat al llarg del segle, traint la suposada tradició patriòtica espanyola dels primers socialistes i comunistes peninsulars. També rebutja l'existència d'una opressió nacional als pobles gallec, basc, català..., que tenen ja més del que necessiten, i arreplega, amb

una intencionalitat d'escàndol, episodis pretesament tèrbols de personatges concrets indicats com representants d'eixos moviments nacionals per a demostrar la calañia dels nacionalistes no espanyols. A banda de la baixíssima qualitat d'un text firmat per algú que es guanya la vida amb l'escriptura i de la pobresa de les argumentacions, és evident que ens trobem davant un "crit d'alliberament nacional" (de l'oprimida nació espanyola, és clar): s'ha de ser espanyol, reivindicar-ho i negar l'existència de les "nacionalitats històriques" que són una construcció fantasmagòrica per a minar la grandesa d'Espanya.

D'altra banda tenim a Gustavo Bueno, que amb un discurs més sòlid i una talla intel·lectual més elevada que Alonso de los Ríos, ens parla, amb l'aurèola de filòsof marxista, d'una Espanya especial i diferent de la resta del món occidental, i de la neciesa d'apreciar diferències dins l'Estat espanyol. Per a Bueno, el problema fonamental en política és Espanya, la seua integritat i l'amenaça evident de desvertebració de la nació espanyola.

Les conseqüències més directes d'aquest neo-nacionalisme espanyol fargat des de l'esquerra, transmès des dels mitjans de comunicació de la dreta

(RNE, Cope, Grupo Correo, Prensa Española...) i dirigit als polítics de "l'esquerra" estatal, és l'adopció lenta però segura d'aquests discursos per part d'elements significats del PSOE (especialment pel que fa als anomenats "barons", ara amb la paella pel mànec), que s'encarreguen, per la seua part, de fer d'altaveus de la ideologia per a que arribe als seus fidels i així acaba el camí "d'anada" comunicatiu (el de tornada serien les manifestacions patriòtiques populars i els vots).

I un procés tal, quina repercussió pot tenir sobre el nacionalisme d'alliberament català? Podríem pensar que se li venen al damunt atacs menys subtils i amb una freqüència major; possiblement així sia, però també podem pensar que si gent com Alonso de los Ríos parla sense embut d'un nacionalisme espanyol que ha d'afirmar-se front als nacionalismes perifèrics de l'Estat sobre els que manté el domini i als quals ha de reduir a la mínima expressió, molta gent dels Països Catalans amb sensibilitats nacionalistes començarà a adonar-se de quin sentit té ser nacionalista i perquè el moviment d'alliberament és una opció vàlida. L'agudització de les contradiccions, que deia aquell incaut... Ω

Lluís Català i Oltra

LA NOSTRA CUINA

CONJUNT DE PLATS DE LA CUINA CATALANA, QUE COMBINEN PEIX I CARN

Conill amb gambe (o llagostins, o llagosta)

Mar i muntanya mallorquí. Sospito que és tan antic que encara no porta tomàquet (fruita d'origen americà, que no entra a la nostra cuina fins bastant després del Descobriment).

Ingredients:

Conill, gambes (o l'altre crustaci) i ceba, el mateix pes de cada cosa; sobrassada, llorer, canyella, pebre, sal, oli i aigua.

Preparació:

Es fa el conill a trossos i s'amaneix amb sal i pebre. Es talla la ceba pel llarg, ben fina. En una cassola amb un raig d'oli i un pessic de sal, es fregeix un tall de sobrassada sense pell; quan la sobrassada s'esflori, s'hi posa el conill i es deixa fregir fins que sigui ben ros.

Mentre, en una paella amb oli es fregeixen les gambes (o l'altre crustaci), ben ros; llavors, s'hi afegeix la ceba, que també es deixa fer rossa. Es redueix el foc de la cassola al mínim i s'hi aboca el contingut de la paella. Després, s'hi tira un gotet d'aigua, una fulla de llorer, un tronquet de canyella, un pessic de sal i es tapa. Es deixa ofegar, a foc baix, fins que el conill sigui tou. Es deixa reposar vint-i-quatre hores abans de tornar-ho a escalfar i servir-ho.

Peus de porc amb sípia

Sembla estrany que dos ingredients amb tanta personalitat, lliguin tan bé. Ara que, mira en Bogart i la Bacall!

Ingredients:

Peus de porc, sípia, ceba, api, llorer, tomàquet madur, sal, pebre negre, pinyons, alls, safrà, un carquinyoli o una maria, oli i aigua.

Preparació:

Es bullen, a l'olla a pressió, durant una hora, els peus de porc, amb aigua, una ceba partida pel mig, un bon brot d'api, una fulla de llorer, sal i un raig d'oli. Quan l'olla hagi desvaporat, es treuen els peus, es cola el brou i es posa a bullir destapat, que redueixi. Després, es fan els peus a trossos.

En una cassola amb un raig d'oli i un pessic de sal, es sofregeix la ceba, picada ben fina.

Quan sigui rossa, s'hi afegeix el tomàquet trinxat. Es

deixa coure lentament. Després, s'hi afegeix la sípia, neta i tallada a daus. Se li dona un volt i s'hi tira un pessic de sal. Dos o tres minuts després, s'hi posen els trossos de peu, una mica de pebre, una fulla de llorer i un bon raig del brou, que mig cobreixi el tall. Es piquen al morter els pinyons, els alls, el safrà i el carquinyoli. S'afegeix la picada a la cassola, es remena bé i es deixa coure una mitja hora.

Es deixa confitar durant un dia abans de tornar-ho a escalfar i menjar-s'ho.

Cua de vedella amb sípia

En comptes de cua, es pot fer amb galta o qualsevol altra part de la vedella que sigui melosa.

Ingredients:

Cua de vedella, sípia, ceba, tomàquet madur, oli, brou de l'escudella, nou moscada, sal i pebre; per a la picada, pinyons, alls, safrà i un carquinyoli o una maria.

Preparació:

S'adoba la cua, a talls, amb sal i pebre negre i es fregeix en una cassola, amb un raig d'oli i un pessic de sal, fins que quedi rossa. Quan ho sigui, s'hi afegeix la ceba picada. Quan també ho sigui, s'hi afegeix el tomàquet ratllat, es tapa i es deixa coure completament.

Després, es mig cobreix amb brou, s'hi afegeix un pols de nou moscada i es deixa coure, durant mitja hora, amb la cassola tapada, a mig foc. Després, es talla la sípia a daus i es tira a la cassola; llavors se li dona un cop de foc, per a què torni a arrencar el bull, i es deixa coure, a foc baix, durant mitja hora més. Abans d'apagar el foc, es punxa la cua amb una broqueta, per assegurar-se que és cuita. Si no ho fos, s'hi deixa més estona i es torna a punxar. Es deixa confitar vint-i-quatre hores, abans de menjar-s'ho.

Sípia amb mandonguilles

Ingredients:

Carn de vedella, botifarra crua, sípia, ou, ceba, tomàquet madur, all, julivert, farina, oli, pinyons, safrà, un carquinyoli, pebre negre i sal.

Preparació:

Es pica la carn de vedella i es barreja amb altre tant de botifarra crua, sense la pell. S'hi afegeix un ou cru, una mica de farina, sal, pebre negre i una picada d'all i julivert. Es pasta tot plegat fins a fer una massa homogènia i consistent. Es divideix en bole-

tes, les quals es fregeixen en una cassola amb un raig d'oli i un pessic de sal. Quan són rosses, s'hi tira la ceba picada i es deixa enrossir. Llavors s'hi tira el tomàquet ratllat i es deixa coure. Es piquen al morter uns quants pinyons, unes dents d'all, uns quants brins de safrà i un carquinyoli, fins que facin una pasta homogènia. Quan el tomàquet és cuit, s'hi afegeix la sípia, neta i trossegada, la picada, es posa el foc al mínim i es deixa ofegar. Es rescalfa vint-i-quatre hores després i es serveix.

Pollastre amb llagosta (o llamàntol, o llagostins)

Aquest és el mar i muntanya per excel·lència. També es pot fer amb una llonza llaminera de porc, en comptes de pollastre. L'origen del plat és de quan el pollastre (gall jove criat al camp) era caríssim; els pescadors de la Costa Brava l'allargaven amb llagosta (que tenien més a mà). Com canvien les coses, amb el temps!

Ingredients:

Un pollastre de pagès, llagosta (o llamàntol, o llagostins), ceba, tomàquet madur, sal, pebre negre, oli i aigua; per a la picada, pinyons, alls, safrà i un carquinyoli.

Preparació:

Es fa a talls el pollastre, s'adoba amb sal i pebre negre i es posa a fregir, en una cassola amb un raig d'oli i un pessic de sal. Quan sigui ros, s'hi posa la ceba, ben picada, i es deixa fer rossa, també. Llavors es redueix el foc i s'hi tira el tomàquet ratllat, que es deixa coure.

Si es fa amb llagosta o llamàntol, se li talla el cap i es tira el suc que fa a la cassola. Llavors es neteja el budell. Per netejar-lo, se li fica una banya per l'anús, entrant-la per la banda gruixuda, fins que surti per l'altre cap; llavors es fa recular completament i la brutícia sortirà amb la banya. Llavors es trosseja la cua i s'obre el cap pel mig. Es treu, amb una culletera, el fetge de la llagosta o llamàntol i es fregeix amb un raig d'oli en una paella. Després, es tira al morter. Es posen els trossos a la cassola. Si es fa amb llagostins, s'hi posen i se'ls deixa sofregir una mica. Després, s'hi tira un bon raig d'aigua i es tapa. S'afegeixen al morter els pinyons, els alls, el safrà i el carquinyoli. Es pica bé, es tira a la cassola, se li dona una remenada i es deixa coure durant mitja hora. Amb un parell d'hores de reposar n'hi ha prou.

Edicions El Jonc recupera el Pedrolo més polític

Amb motiu del desè aniversari de la mort de l'escriptor de l'Aranyó

LLEIDA, 21 DE JUNY DE 2.000.

Edicions El Jonc ha publicat, amb motiu del desè aniversari de la mort de l'escriptor i intel·lectual Manuel de Pedrolo, que es compleix a finals del present mes de juny, el llibre *Cal protestar fins i tot quan no serveix de res*, una antologia del pensament polític de l'escriptor de l'Aranyó que inclou articles publicats en mitjans de comunicació diversos entre el 1964 i el 1989.

Cal protestar fins i tot quan no serveix de res permet resseguir els pilars bàsics del pensament de Manuel de Pedrolo i desglossa amb lucidesa tota una sèrie de temes que, deu anys després de la seva mort, continuen tenint plena

vigència com poden ser la immigració, els Països Catalans, el dret a l'autodeterminació, el bilingüisme i la situació de la llengua catalana... El llibre és una radiografia imprescindible al voltant dels temes més candents de la societat catalana de la segona meitat del segle XX.

Amb l'edició d'aquest llibre, realitzada a cura de Ramon Usall i de David Guiu, Edicions El Jonc ha volgut retre homenatge a Manuel de Pedrolo, una de les figures més importants de la literatura catalana i un intel·lectual sempre compromès amb el seu poble i la seva gent, amb motiu del desè aniversari de la seva mort. Lluny de l'oblit i l'ostracisme al qual alguns el voldrien condemnar, Edicions El Jonc ha vol-

gut recuperar la vigència del Pedrolo polític, una faceta cabdal per entendre l'escriptor que a més ens dona bona mostra de la seva condició cívica.

En el marc de diversos actes d'homenatge a la figura de Manuel de Pedrolo el llibre ha estat presentat a Belcaire d'Urgell, a Manresa, a Vilafranca del Penedès, a Sant Pere de Riudebitlles, a Torredembarra i a diverses i nombroses localitats catalanes que han organitzat petits actes d'homenatge a l'escriptor de l'Aranyó.

De fet, el setmanari *El Temps* qualificava *Cal protestar fins i tot quan no serveix de res* de Manuel de Pedrolo com "una mostra cabdal del seu compromís cívic". Ω

No esperem cap cosa bona

PER CLIMENT GARAU DE LLUCMAJOR

TEL. 971 665 336

El món està ple d'artistes,
Industrials i traïdors,
Lladres i estafadors,
Malcriats i embuïstes.
En podríem omplir llistes,
Dels venerables senyors,
Los solen fer alts honors,
Sortint en les grans revistes.

A dins sa política entraren,
Perquè eren advocats,
Amb poca feina apurats,
Perquè plaça no trobaven.
En so bon viure pensaven,
Sense cap preocupació,
Trobaren sa solució,
Dins sa política es ficaren.

Allà hi fa bon estar,
Van dictant ses lleis que troben,
Fan augmentar lo que aproven,
Ningú los controlarà.
Parlen d'imposts rebaixar,
Però ho fan al revés,
Fa afegint en es feix,
Que sa gent ajupirà.

Tres milions i mig posaren,
Per fer sa declaració,
Dava se definició,
D'aquells que no hi arribaven.
Des treball s'alliberaven,

I ses despeses que duria,
Ha estat molt grossa mentida,
D'allò que en confiavem.

Un milió, seixanta mil,
Tal suma vaig declarar,
Per poder justificar,
Ses entrades que tenim.
D'aquest capital vivim,
Durant el llarg de tot l'any,
Encara mos defensam,
Nostra és la casa, on vivim.

El gestor m'ho va advertí,
Que m'havien enganyat,
Lo que sortí publicat,
Allò tenia mal fi.
Seguirien un camí,
En el sentit d'augmentar,
Però mai res rebaixar,
Ses despeses que cobrí.

Sa suma que me va fer,
Ses despeses pujarien,
Quan se factura em darien,
Dos-centes mil n'he mester,
Un parell n'hi sumaré,
Que seran unes vint mil,
Son ses feines que tenim,
Pel fet d'embrutar paper.

D'aquesta forma vivim

Dins la seva Gran Espanya,
Aquesta gent que comanda,
Fer pagar no mira prim.
Des serradís en vivim,
De s'arbre que serraran,
Seva paga augmentaran,
Pel compromís que tenim.

Van tallant des camaoit,
Que es nostres padrins deixaren,
I nosaltres conservavem,
Seguïem es mateix trot.
Que anam malament jo trob,
Defensant s'economia,
Es viure avui en dia,
Només viu be es miot.

En sa nova joventut,
Que dins Espanya ha entrada,
Una passa llarga ha dada,
No temen en es retruc.
Diuen: "hem de viure avui,
No pensem en l'endemà,
Sa vida hem de passar,

Alegre sense disgust".

Es mando, llargues ha dat,
Protegint sa corrupció
Aquell lladre i matador,
Serà ben poc castigat,
A dins un palau tancat,
Tractat amb molta atenció,
Un menjar superior,
I molt dignament tractat.

No sap aturar el desastre,
Que se fa allà en el Nord,
Entre crema i home mort,
En cauen de cada casta.
Sa gent noble, diu: "ja basta,
Lo molt que mos fan patir,
Sa força ha de venir,
Per aturar sa grossa farsa.

Dia tres de juny va ser,
La ETA és cobrí de glori'
En és tan gros repertori,
De mort un va sumar-se
Per s'instint de venjar-se,
En Perdossa matarien,
És cap li foradarien,
No pogué defensar-se.

D'aquest moda va obrant,
La ETA a dins el nord,
Aquest és el gran conhort,

Que d'allà anam observant,
A sa gent sentenciant,
Sembrant un molt trist dolor,
I el govern de sa nació
Es condol los va donant.

Un exercit poderós,
Diuen que hi ha dins Espanya,
D'això en fan sa companya,
Els nostre gran directors.
Tanques i bons avions,
Una marina moderna,
Homes que sembren respecte,
Banderes de ses legions.

Tenint força poderosa,
Ordre no saben posar,
Sa gent que tant de mal fa,
Es petita i envejosa,
És com tenir sa mosca,
Que davant sa vista va,
Amb un simple cop de mà,
Si no mor se'n va dubtosa.

No perdeu temps en xerrar,
Que cap passa avancereu,
Se gent contenta tendreu,
Si los feis anar a votar.
Es triomf, molt gros serà,
Sa gent ho està esperant,
Des modo que van penant,
Ho tenen mal d'aguantar. Ω

La viticultura és activitat On un alcalde no és adequat

Joan Clos, alcalde de Barcelona
Vol fer-se de vinyes conreador,
Vol convertir-se en un promotor
De viticultura, això ambiciona.

La enologia que a la viticultura
Manté en permanent, subordinació
Ara esdevé ser alcaldable afecció,
Tot i semblar lucrativa aventura.

Si el nom de la nostra ciutat,
Un vi ens l'ha de promocionar,
Sobren motius per a recomanar,
Que tal projecte sia desnonat,
Dons sembla ser, un disbarat,
En el que no volem, ni pensar.

Si el xarel·lo esdevé referència,
Per nostres qualitats ciutadanes,
Sembla com si les Lagarteranes
Ensenyessin cultural, sapiència.

Si aquest vi esdevé comercialitzat,
Com ja passa als Espais Ajudats,
Patirem d'invasió de caps plantats,
Dins parcs i jardins de la Ciutat.

Quan per a lucrar-se, especulant,
L'alcalde, la etnologia ens endega,
El ciutadà sa ambició li refrega
A Priorats i Borgonyes, blasmant,
Molt convé que des d'ara endavant,
S'acabi aquesta activitat de pega.

Reflexió

*Si per governar una ciutat
Son alcalde munta un celler,
I oblida allò que és primer,
Poc aconpleix el seu mandat. Ω*

JAUME ALFONSO I BARCELÓ
Barcelona, Juliol del 2000

L'ESTEL

BOLLETÍ DE SUBSCRIPCIÓ

Nom.....
.....
Adreça.....
..... C.P.....
Població.....
C.I.F..... Tel.....

M'interessa una subscripció

ANUAL 4.000 PTS (24,04 euróns)

Rebut domiciliat a un banc o caixa

Banc/Caixa.....
Adreça.....
Núm. entitat.....Núm. sucursal.....
Compte núm.....

Firma

**Ompliu aquesta tarja i enviau-la al
Apartat de Correus 124
07600 s'Arenal de Mallorca**

Dites sobre sarment

De mal cep no pot sortir bon sarment.
En lloc baix sembra forment, en lloc alt planta sarment.
Foc de rama, foc de flama, foc de sarment, foc de turment.
Les quatre coses necessàries per la vida són: llenya d'alzina, vi de sarment, oli d'oliva i pa de forment.
Lluna lluent al foc un altre sarment.
Nadal amb lluna lluent, al foc posa més sarment.
Per l'Advent la llebre al sarment.
Podar un sarment vol menys mà que enteniment.
Qui diu mal del pa de forment, del vi de sarment, de la llenya d'alzina i de la carn de moltó es desdiu de la raó.
Si fa sol per Sant Vicenç, el vi puja pels sarments.
Si Sant Fruitós passa núvol els sarments no carreguen. Ω